

Rapport Nr. 0335

Archeologienota

Dilsen-Stokkem Rijksweg Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Dilsen-Stokkem Rijksweg: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Jeroen Verrijckt

Jeroen Adriaensen

Erkende archeoloog

2015/00053

Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2020-1134

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2020D219

Plaats en datum

Beerse, 7 juli 2020

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

Inhoud

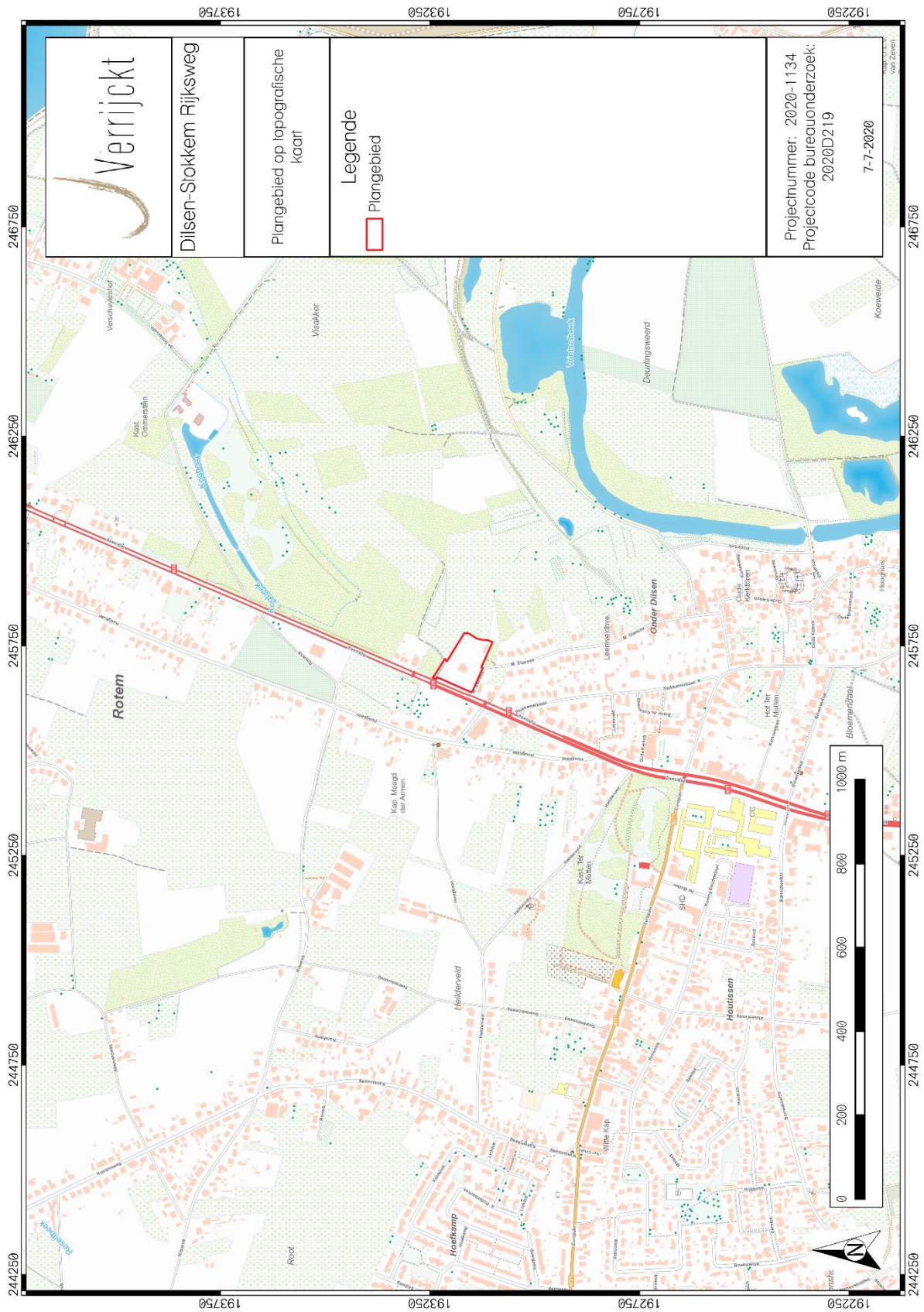
1	Bureauonderzoek.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens.....	1
1.1.2	Onderzoeksopdracht	4
1.1.3	Juridisch kader.....	4
1.1.4	Randvoorwaarden	5
1.2	Werkwijze en strategie.....	5
1.3	Aanleiding.....	6
	Huidige situatie en gekende verstoringen.....	6
	Geplande werken en bodemingrepen	6
1.4	Assessmentrapport.....	12
1.4.1	Topografische situering	12
1.4.2	Landschappelijke en hydrografische situering	12
1.4.3	Geologische situering.....	16
1.4.4	Bodemkundige situering	16
1.4.5	Historische bronnen	22
1.4.6	Cartografische bronnen.....	22
1.4.7	Archeologisch bronnen	32
1.5	Besluit.....	44
1.5.1	Beantwoording onderzoeksvragen.....	44
1.5.2	Archeologische verwachting	45
1.5.3	Potentieel op kennisvermeerdering.....	47
1.5.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	47
1.5.5	Samenvatting	49
2	Lijst met figuren.....	50
3	Lijst met tabellen.....	50
4	Plannenlijst	50
5	Bibliografie	54
6	Bijlagen	55

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

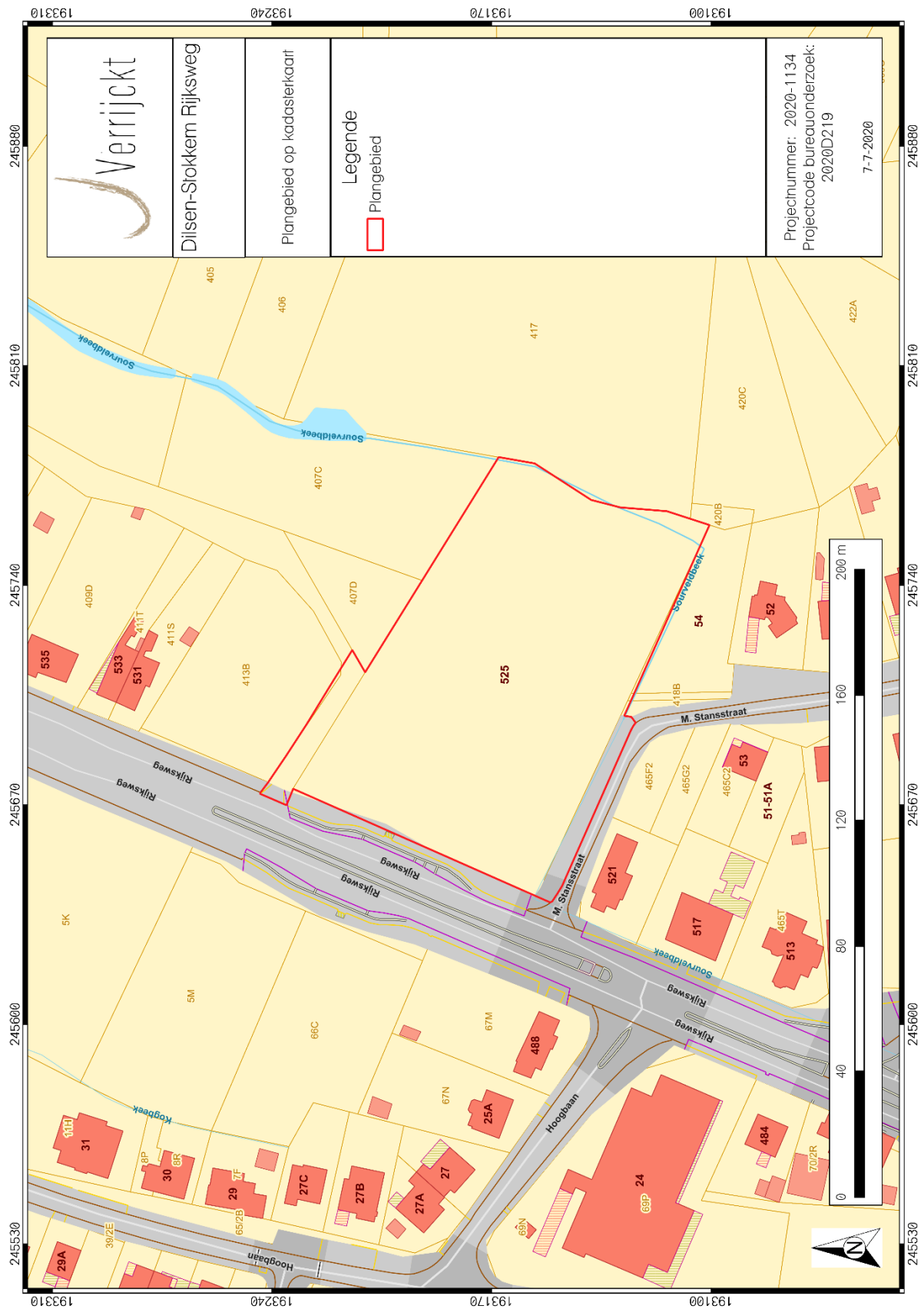
1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1134
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020D219
locatie	Provincie	Limburg
	Gemeente	Dilsen-Stokkem
	Deelgemeente	Dilsen
	Straat	Rijksweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Dilsen-Stokkem
	Afdeling	1
	Sectie	A
	Percelen	A415e
Coördinaten	Noord	X: 5.73300,51.04135 Y: 245675.011,193233.271
	West	X: 5.73250,51.04066 Y: 245641.017,193155.963
	Zuid	X: 5.73417,51.04015 Y: 245759.264,193100.586
	Oost	X: 5.73449,51.04075 Y: 245780.464,193167.660
Oppervlakte plangebied		10.500 m²
Oppervlakte bodemingreep		7.760 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2018a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2018d

1.1.2 Onderzoeksopdracht

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande bouw van een grootwarenhuis aan de Rijksweg in Dilsen-Stokkem. Dit bureauonderzoek is de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een archeologienota in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord dreigen te worden én of er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied wordt vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra de archeologienota is goedgekeurd door Onroerend Erfgoed.

Om een gedegen advies op te stellen dienen minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.3 Juridisch kader

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd dreigen te worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek. Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch

potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Van deze archeologienota dient akte genomen te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed, welke nadien bij de aanvraag gevoegd moet worden. Van zodra akte genomen is van deze archeologienota, is deze bindend.

Binnen het plangebied wordt een grootwarenhuis gerealiseerd. Hierbij bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 10.500 m² en bedraagt de bodemingreep 7.760 m². Het plangebied is niet gelegen in een beschermde archeologische site of gebied waar geen archeologische waarden te verwachten zijn.³

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 3.000 m² of meer én de ingreep in de bodem is minstens 100 m². Hierdoor dient, volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, een archeologienota te worden toegevoegd aan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

1.1.4 Randvoorwaarden

Het vooronderzoek beperkt zich tot het westelijke deel van het betrokken perceel omdat de ingreep in de bodem zich tot dat deel van het perceel zal beperken.

1.2 Werkwijze en strategie

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied vrijgegeven kan worden.

Informatie over de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer om een zo duidelijk mogelijk zicht te krijgen van de geplande werken en hun impact.

Om een beeld te kunnen creëren van de fysisch-geografische situatie en landschappelijke ligging, is er beroep gedaan op de gekende geografische, geologische en bodemkundige bronnen.

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

Vervolgens wordt een historische en archeologische analyse van het plangebied uitgevoerd. Hierbij wordt zowel archeologische als historische vakliteratuur en het beschikbare historische en archeologische kaartmateriaal geraadpleegd. Dit historische kaart materiaal kan een beeld geven van de evolutie van het landgebruik in en in de omgeving van het plangebied. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.⁴

Volgend archeologisch en historisch kaartmateriaal werd geconsulteerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Vandermaelenkaart

Het kaartmateriaal in deze archeologienota werd opgesteld met QGIS, dit is een vrij en open source geografisch informatiesysteem.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Aanleiding

Huidige situatie en gekende verstoringen

Het plangebied is gelegen aan de Rijksweg in Dilsen-Stokkem. Er zijn op het plangebied momenteel geen bovengrondse structuren aanwezig. Er zijn een aantal bomen aanwezig op het plangebied die mogelijk de ondergrond hebben verstoord. Door de studie van recente orthofoto's bleek dat er in het verleden twee gebouwen hebben gestaan op het plangebied, waarbij de bodem eventueel werd verstoord. Hier wordt verder in deze archeologienota verder op ingegaan. Verder situeert zich in het zuiden van het plangebied, in de zone 'openbaar domein' (op figuur 4 weergegeven in het paars) een beek die is ingegraven.

Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een grootwarenhuis met parking. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het grootwarenhuis wordt voorzien aan de straatkant en heeft een oppervlakte van 2.115 m². Dit is weergegeven op figuur 4 in het rood. De funderingsdiepte zal 0,80 meter bedragen, met uitzondering van de lift waarbij op 1,50 meter zal worden gefundeerd. Tussen het gebouw en de straat is een

⁴ CARTESIUS 2018

groenzone (gazon) gepland. Deze zone, gecombineerd met een groenstrook aan de zuidkant van het plangebied, bedraagt ongeveer 780 m². De parking wordt gerealiseerd achter het gebouw, centraal in het plangebied. Dit is weergegeven in het grijs. De oppervlakte hiervan, samen met de wegverharding, bedraagt ongeveer 3.900 m². Er wordt een zone met infiltratiebekken (weergegeven in het blauw) voorzien centraal met een oppervlakte van ongeveer 130 m². In het zuiden van het plangebied wordt een zone openbaar domein, aangeduid in het paars, van ongeveer 390 m² meegenomen in de studie. Ook in het noorden van het plangebied wordt een zone openbaar domein geïntegreerd voor het aanleggen van een weg. De oppervlakte hiervan bedraagt ongeveer 260 m². In het oosten van het plangebied situeert zich een agrarische zone van ongeveer 2.750 m². Dit is aangeduid in oranje. Gezien hier geen bodemingrepen worden gepland, wordt dit deel niet meegenomen in de zone voor vervolgonderzoek.

Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁵ op orthofoto⁶

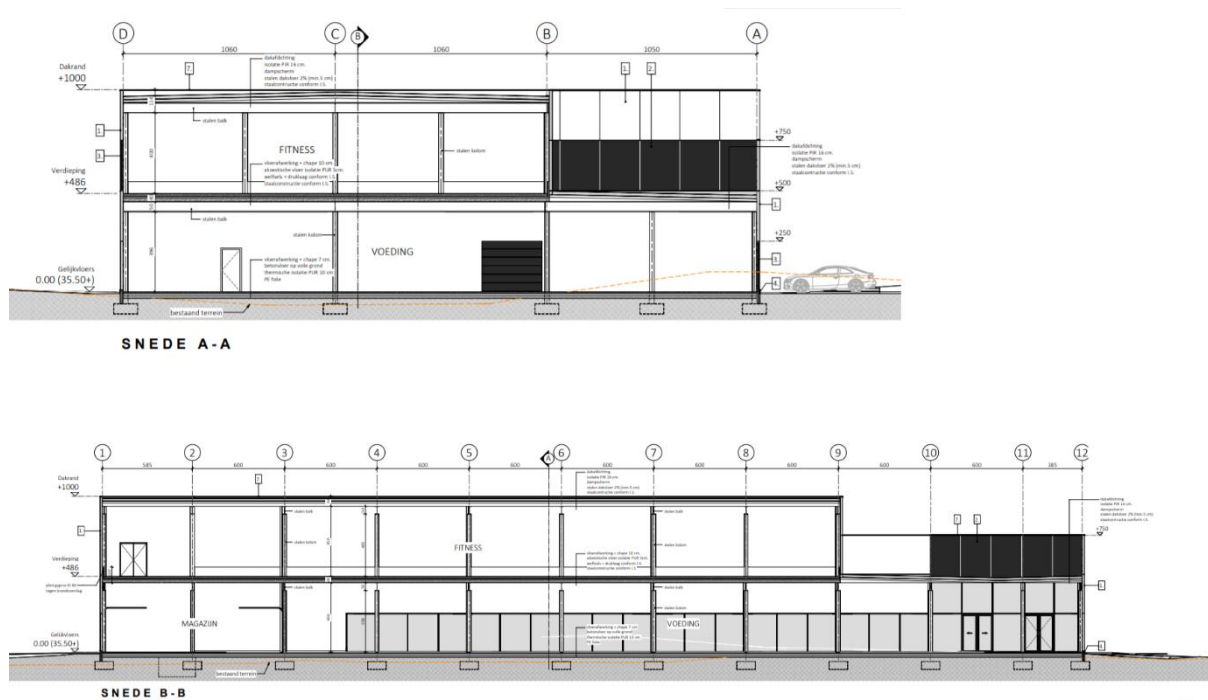
⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁶ AGIV 2018e

Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto⁷

⁷ AGIV 2018e

Figuur 9: Inplantingsplan

1.4 Assessmentrapport

1.4.1 Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op figuren één en twee. Het plangebied Dilsen-Stokkem Rijksweg is gelegen aan de Rijksweg en de M. Stansstraat en wordt aan de zuidelijke en oostelijke zijde begrensd door de Sourveldbeek. Het plangebied ligt op 800 meter ten noordoosten van de Sint-Martinuskerk van Dilsen-Stokkem. Het ligt op een kleine twee kilometer ten westen van de huidige Maas.

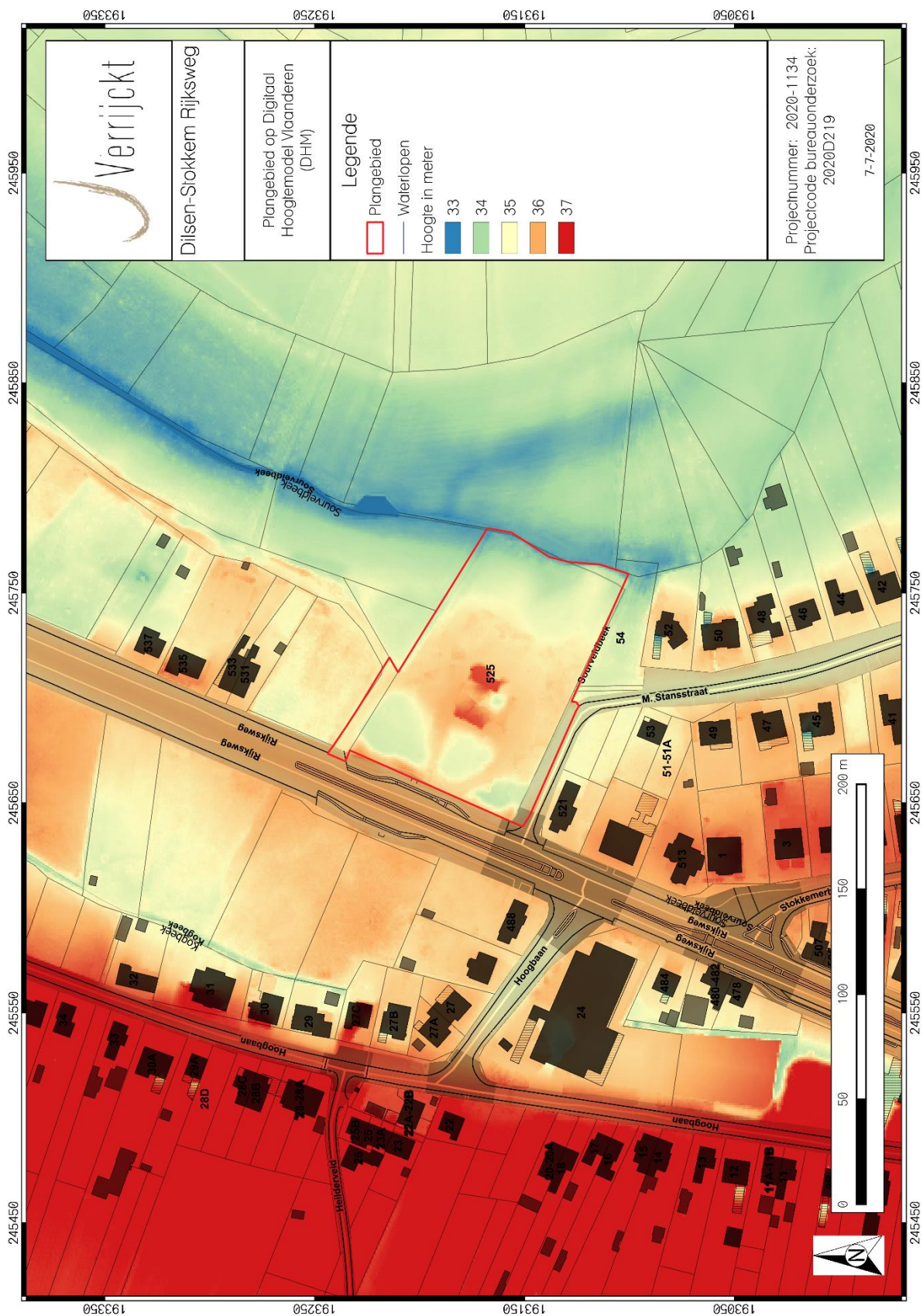
1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 20 en 100 m + TAW. Het projectgebied bevindt zich relatief laag in het landschap. Ten westen loopt een hoger gelegen deel van het landschap, dat naar het oosten toe afloopt richting

Maas. Het plangebied zelf bevindt zich tussen 33 en 37 m + TAW, waarbij het gebied centraal het hoogste ligt en oostelijk het laagste. In dit oostelijk gedeelte loopt de Sourveldbeek. Door de relatief lage ligging van het plangebied is er een lage verwachting voor archeologische resten. Het plangebied ligt mogelijk ook in of net naast de oorspronkelijke Maasarm, die overstromingen kan hebben gekend en alluviale afzettingen hebben veroorzaakt. Eventueel aanwezige prehistorische sites kunnen door deze overstromingen zijn verstoord.

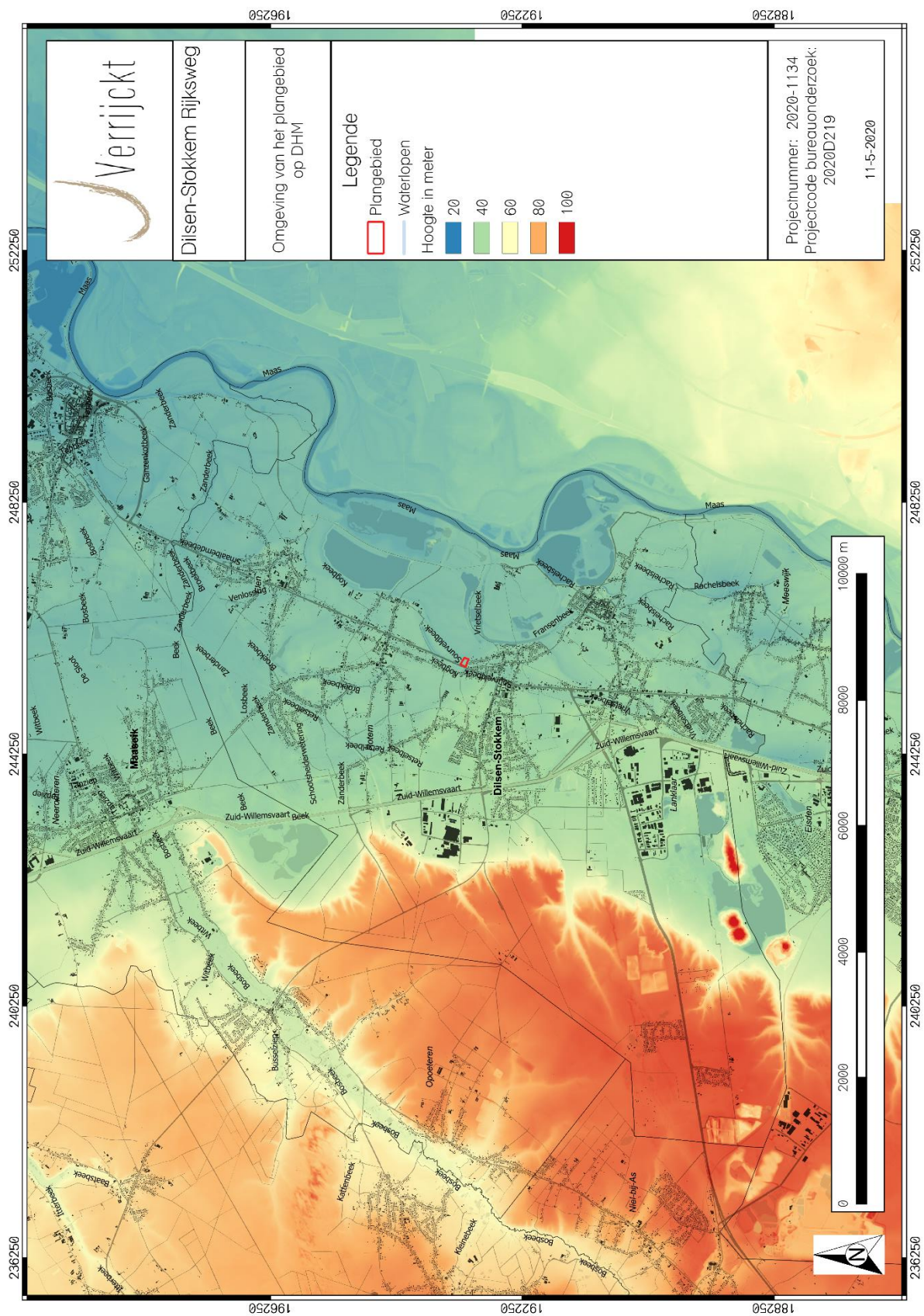
In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de alluviale vlakte van de Limburgse Maas.⁸ Ten westen bevindt zich het plateau van de Kempen. Ten noordwesten bevinden zich de vervlakkingen van Gerdingen-Bocholt. Ten zuiden bevindt zich het plateau van droog Haspengouw.

⁸ DE MOOR & MOSTAERT 1993

Figuur 10: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁹

⁹ AGIV 2018b

Figuur 11: Omgeving van het plangebied op het DHM¹⁰

¹⁰ AGIV 2018b

1.4.3 *Geologische situering*

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kasterlee. Het gaat om bleekgroen tot bruin fijn zand met paarse klei-horizonten. De formatie is licht glauconiethoudend, micahoudend en kenmerkt zich door het voorkomen van kleine zwarte silexkeiljes onderaan.

Quartair 1/200.000

Op de Quartairgeologische kaart is het plangebied gekarteerd als 28a. Het gaat om fluviatiele afzettingen uit het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal, boven fluviatiele afzettingen uit het Pleistoceen.

Quartair 1/50.000

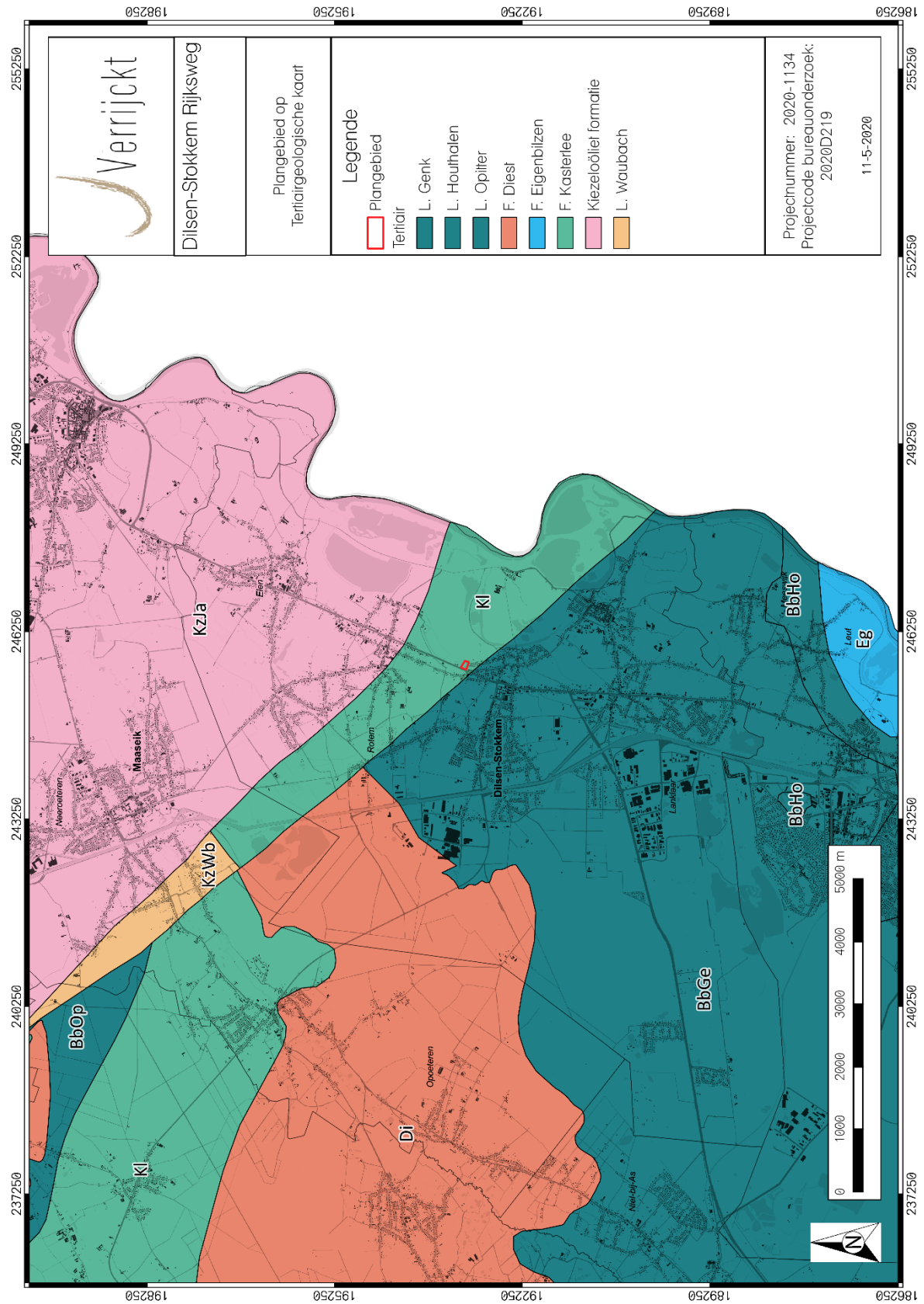
Op de Quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als Profieltipe 51. Hierbij komen de Formatie van Arenberg en Stokkem voor: deze formeel eenheid werd gevormd tijdens het Quartair en bestaat voornamelijk uit organisch rijk zand en grind met veen. Hieronder bevindt zich de Formatie van Gent: deze werd gevormd tijdens het Quartair en bestaat voornamelijk uit eolische dekzanden. Hieronder bevindt zich een dikkere laag, namelijk de Formatie van Lanklaar, Lanaken en Zutendaal. Deze formeel eenheid werd ook gevormd tijdens het Quartair en bestaat voornamelijk uit grind.

1.4.4 *Bodemkundige situering*

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als OB (bebouwde zone). Een klein gedeelte in het noorden is gekarteerd als Lbpy (droge zandleembodem zonder profiel). Het oostelijk gedeelte is gekarteerd als Lcpy (matig droge zandleembodem zonder profiel).

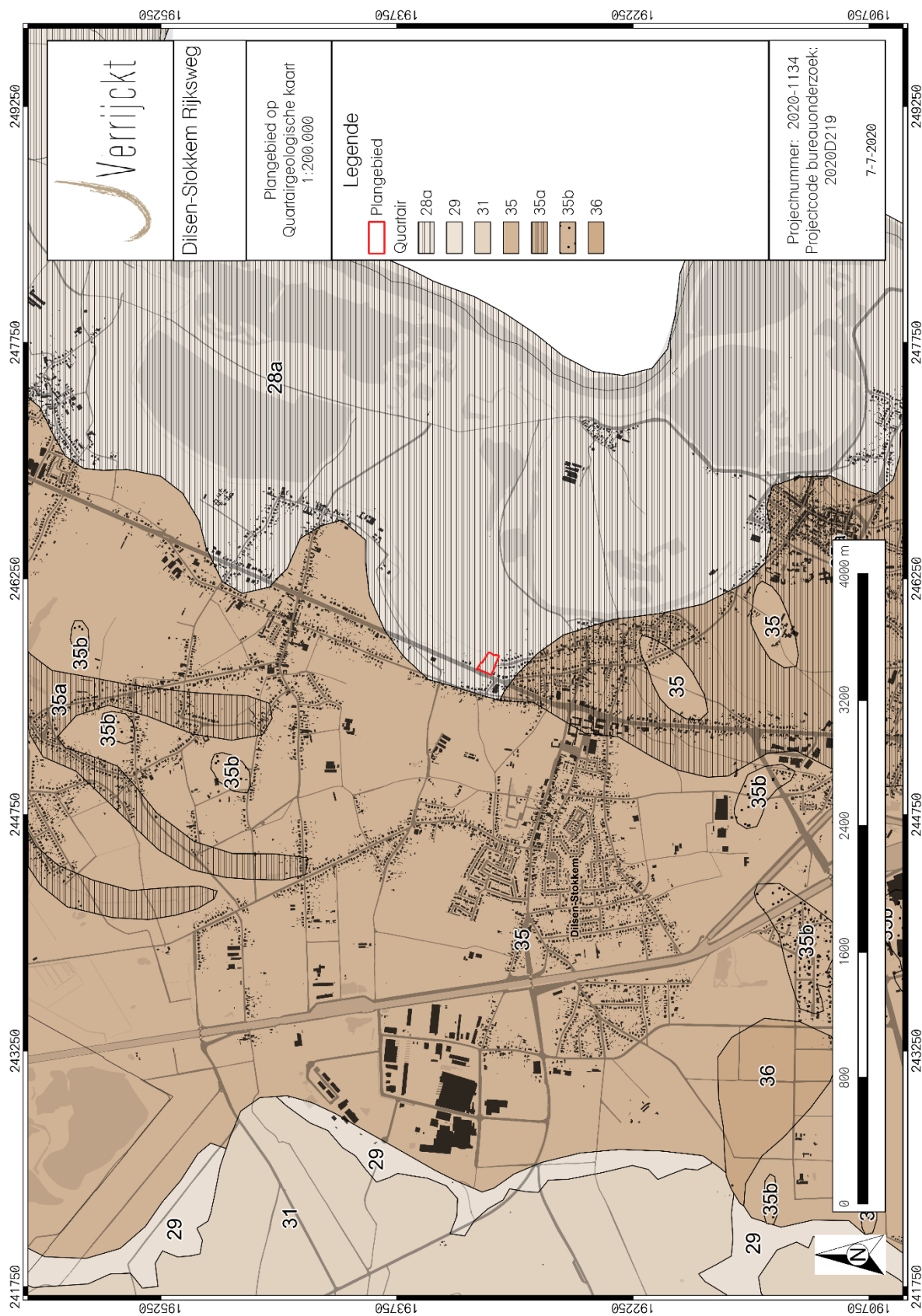
Het grootste deel van het plangebied staat gekarteerd als OB: door het ingrijpen van de mens kan het bodemprofiel gewijzigd of vernietigd zijn. Dit kan het geval zijn in het onderzochte plangebied. Het noordelijke gedeelte staat gekarteerd als Lbpy: droge zandleembodem zonder profiel. Dit is een colluviale bodem waar geen profielontwikkeling heeft plaatsgevonden. Hierdoor zien dergelijke bodems er zeer homogeen uit. Het materiaal van deze bodems is afkomstig van hoger gelegen gronden. Dikwijls vertonen ze een donkere, grijsbruine bouwvoor die rust op een bruin zandlemig colluvium. In het oostelijk gedeelte van het plangebied komt Lcpy voor: een matig droge zandleembodem zonder profiel. Dergelijke bodems kenmerken zich door een grijsbruine bouwvoor in de colluviale zandleemgrond. Hieronder bevindt zich een zwak humeuze overgangshorizont van sterk wisselende dikte. Deze bevat vaak houtskool en baksteenrestjes. Ook komt hieronder vaak een afgedekte textuur B horizont voor. Indien deze horizont afwezig is rust het colluvium op een tertiair substraat.

Rondom het plangebied komen ook bodemtypes Pbb (droge lichte zandleembodem met structuur B horizont), Lep (natte zandleembodem zonder profiel) en Ldpy (matig natte zandleembodem zonder profiel) voor.

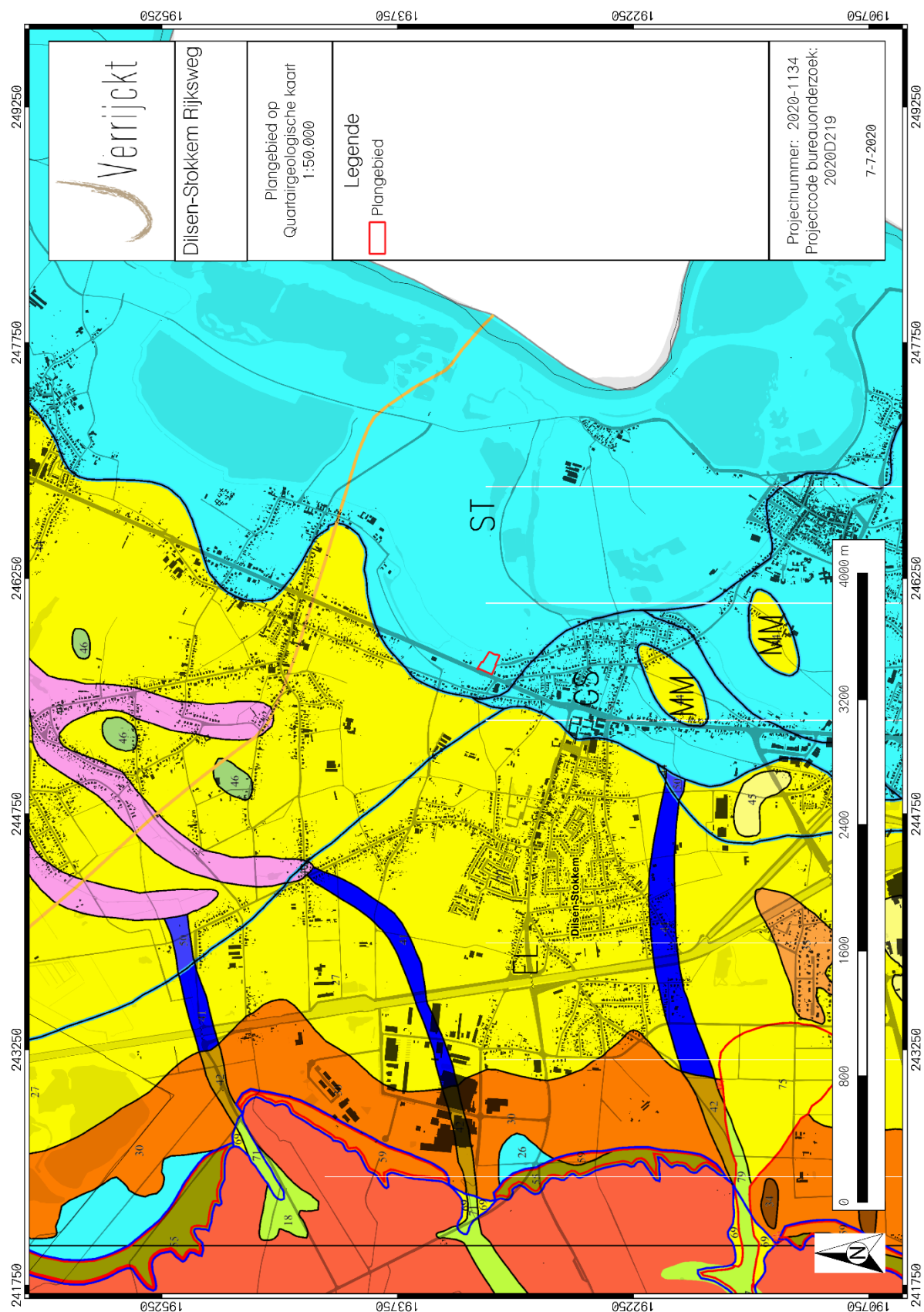
Figuur 12: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart¹¹

¹¹ DOV VLAANDEREN 2018b

Figuur 13: Plangebied op de Quartairegeologische kaart 1:200.000¹²

¹² DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 14: Plangebied op de Quartairegeologische kaart 1:50.000¹³

¹³ DOV VLAANDEREN 2018c

28a

FH
FP

□ De karteereenheid is mogelijk aanwezig.

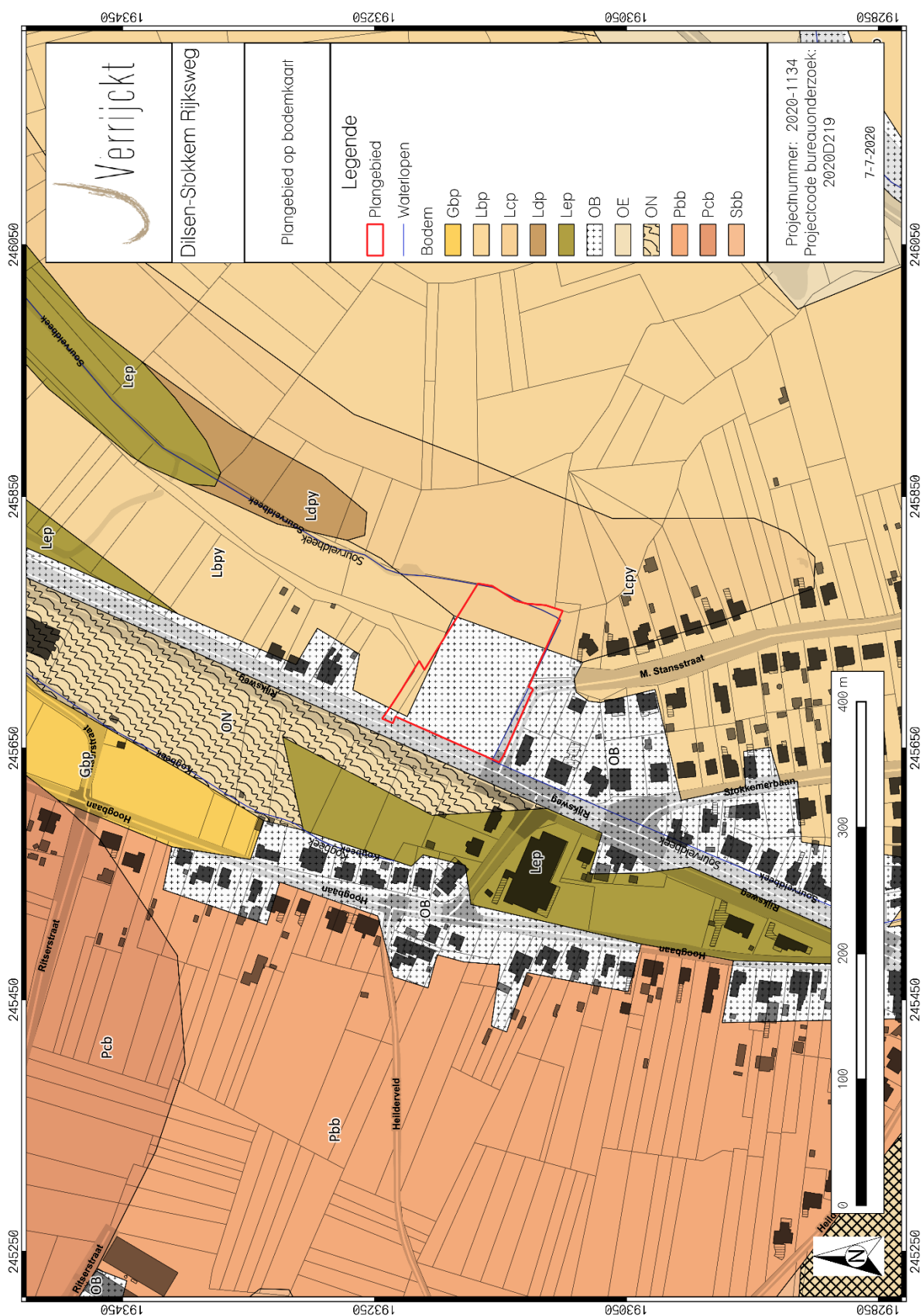
FH Fluviatiele afzettingen (organochemisch en primair inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).

FP Fluviatiele afzettingen van het Pleistoceen.

□

Figuur 15: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200.000 betreffende het plangebied¹⁴

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 16: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁵

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2018a

1.4.5 Historische bronnen

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Dilsen-Stokkem. In 1971 fuseerden de gemeenten Dilsen, Elen, Lanklaar, Rotem en Stokkem tot Dilsen. De naam werd in 1987 veranderd in Dilsen-Stokkem, waarbij de gemeente het statuut van stad kreeg. Het plangebied ligt in het gedeelte Dilsen.

De oudste vermelding van Dilsen is te dateren in 1062 als Thilesna. Dilsen is een typisch Maaslands dorp, waarvan de kern ontstond vlak bij de Maas. De oude kern ligt nu ongeveer 2 km ten westen van de rivier. Tot in de 18^e eeuw bleef de westelijke Maasarm bevaarbaar; Dilsen kende een beperkte havenfunctie. De verlegging van de bedding naar het oosten begon circa 2500 jaar geleden.

Het grondgebied is sinds de prehistorie bewoond. Er kwamen bij de grens met Lanklaar en aan de voet van de Vossenbergh sporen van bewoning uit het Mesolithicum, het Neolithicum, de Bronstijd en de IJzertijd aan het licht. Dit is één van de hoogst gelegen plaatsen van de gemeente wat doet vermoeden dat het lagere gedeelte nog onbewoonbaar was omdat de Maas vlak bij de voet van het Kempisch plateau stroomde. Door de gemeente loopt de Romeinse heirbaan Tongeren-Nijmegen. Dit is een aftakking van de heirbaan die van Boulogne door Bavais en Tongeren naar Keulen loopt. De heirbaan werd waarschijnlijk in 69-70 aangelegd op de hoogten langs de oude Maasarmen. Er zijn aanwijzingen voor een castellum: er werden in de buurt van de oude kerk, op de grens met Stokkem belangrijke Romeinse resten ontdekt. Dilsen behoorde in de 10^e eeuw toe aan de graven van Brussel. Het gedeelte ten westen van de heirbaan behoorde tot de 13de eeuw toe aan het graafschap Gelder (Nederland). In 1253 werd het aan de graaf van Loon geschonken. In 1366 kwam dit gedeelte in het bezit van de prins-bisschop van Luik. Dit bosrijk gebied werd ontgonnen en ontwikkelde zich tot een nieuwe nederzetting. Het dorp breidde zich uit van oost naar west. De nieuwe nederzetting "in het Holt van Lede", kreeg de naam Holthuizen, het huidige Houtissen. Op de plaats van het huidige Kasteel Ter Motten bevond zich mogelijk een oudere motte. De oudst gekende heer is Willem de Rommershoven, vermeld in 1375. In Dilsen bevond zich ook een allodiaal goed, de Keizersberg, gelegen op de plaats van de nieuwe kerk. De Sint-Martinusparochie is één van de oudste van het Maasland, opklimmend tot de Karolingische periode. Het was een zeer grote parochie die ook Stokkem, Lanklaar, Niel-bij-As, Dorne en de Houw omvatte. Sinds de 11de eeuw is de parochie in handen van het Sint-Servaaskapittel, dat in 1253-1320 gedeeld werd met de graaf van Loon.¹⁶

De ligging van het plangebied, relatief dichtbij het centrum van Dilsen, is gunstig voor de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten uit verschillende periodes gezien de rijke geschiedenis van de plaats.

1.4.6 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied in gebruik was als weide. De kaart lijkt ter hoogte van het plangebied niet helemaal correct georefereneerd te zijn: het gebied bevindt zich in realiteit meer ten zuidwesten. De omgeving van het plangebied is ten tijde van het opmaken van de Ferrariskaart in gebruik als akker- en weidegebied. Bebouwing komt voor in de kleine dorpen Houthuizen, Dilsen, Boyen en Rothem. Het plangebied situeert zich tussen deze bebouwingskernen. Ten zuidwesten van het plangebied situeert zich de oude loop van de Maas: 'Vieille Meuse'.

¹⁶ IOE 2018 id: 14440

Vandermaelen (1846-1854)

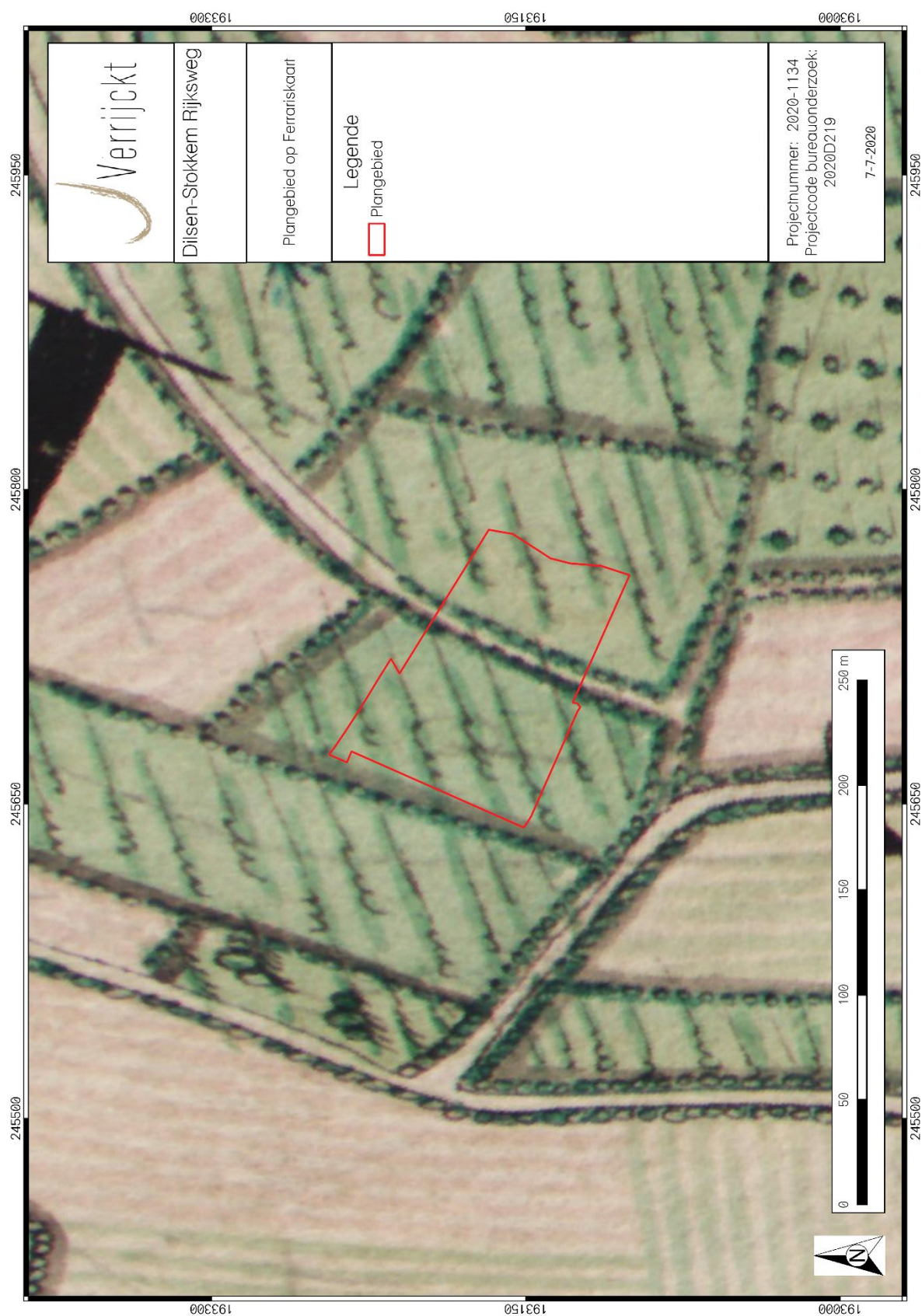
Ter hoogte van het plangebied wordt nog steeds weide afgebeeld. Er is wel meer bebouwing in de omgeving van het plangebied. In het noordwestelijk gedeelte van het perceel wordt een kleinere weg afgebeeld.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen wordt voor het plangebied de perceelsgrens weergegeven die overeenkomt met de huidige situatie. Net zoals op de Vandermaelenkaart, wordt er in het noordwestelijk gedeelte van het perceel een weg afgebeeld.

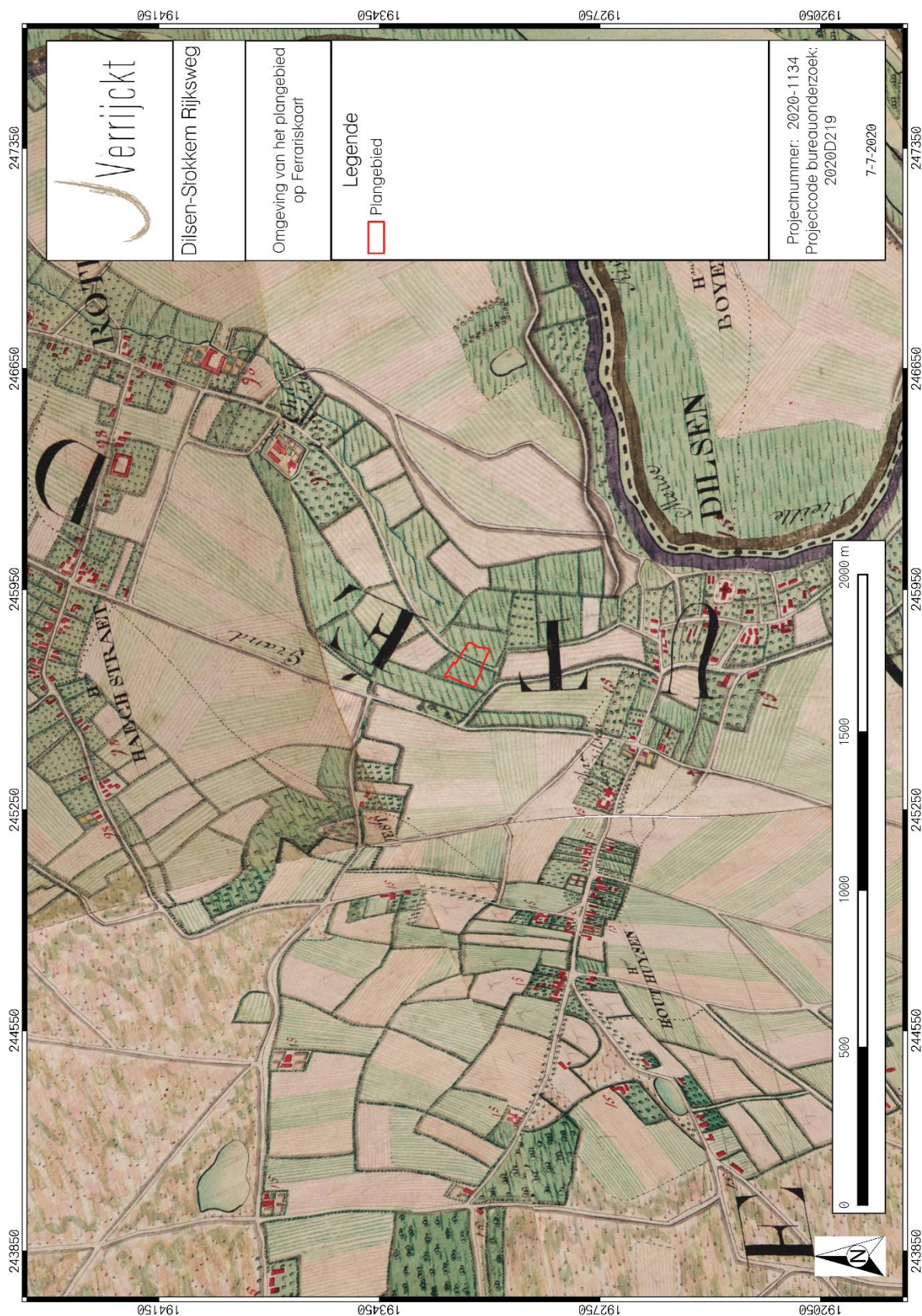
Orthofotosequentie (1971 - 2016)

Door de studie van orthofoto's van opeenvolgende periodes blijkt dat er twee gebouwen hebben gestaan op het plangebied. Op de orthofoto uit 1971 is te zien dat er centraal een gebouw staat. Er zijn verschillende wegen of paden te zien en een openliggend stuk grond in het zuidoostelijk gedeelte van het plangebied. Deze situatie komt overeen op de orthofoto uit 1979-1990. Hierop is duidelijker de situatie vastgelegd. De orthofoto uit 2000-2003 toont de aanwezigheid van een nieuw gebouw in het zuidoostelijk gedeelte van het plangebied. Verder is nieuwe bebouwing op te merken, vooral ten zuiden van het plangebied. Dit zet zich verder, zoals te zien is op de orthofoto uit 2016. Het centrale gebouw is op de orthofoto uit 2016 ook nog zichtbaar. Het zuidoostelijke gebouw is echter deels afgebroken. Recent zijn echter beide gebouwen volledig afgebroken, zoals te zien op de meest recente orthofoto (figuur 4). Deze gebouwen hebben mogelijks wel door uitgraven van de fundering, de ondergrond verstoord.

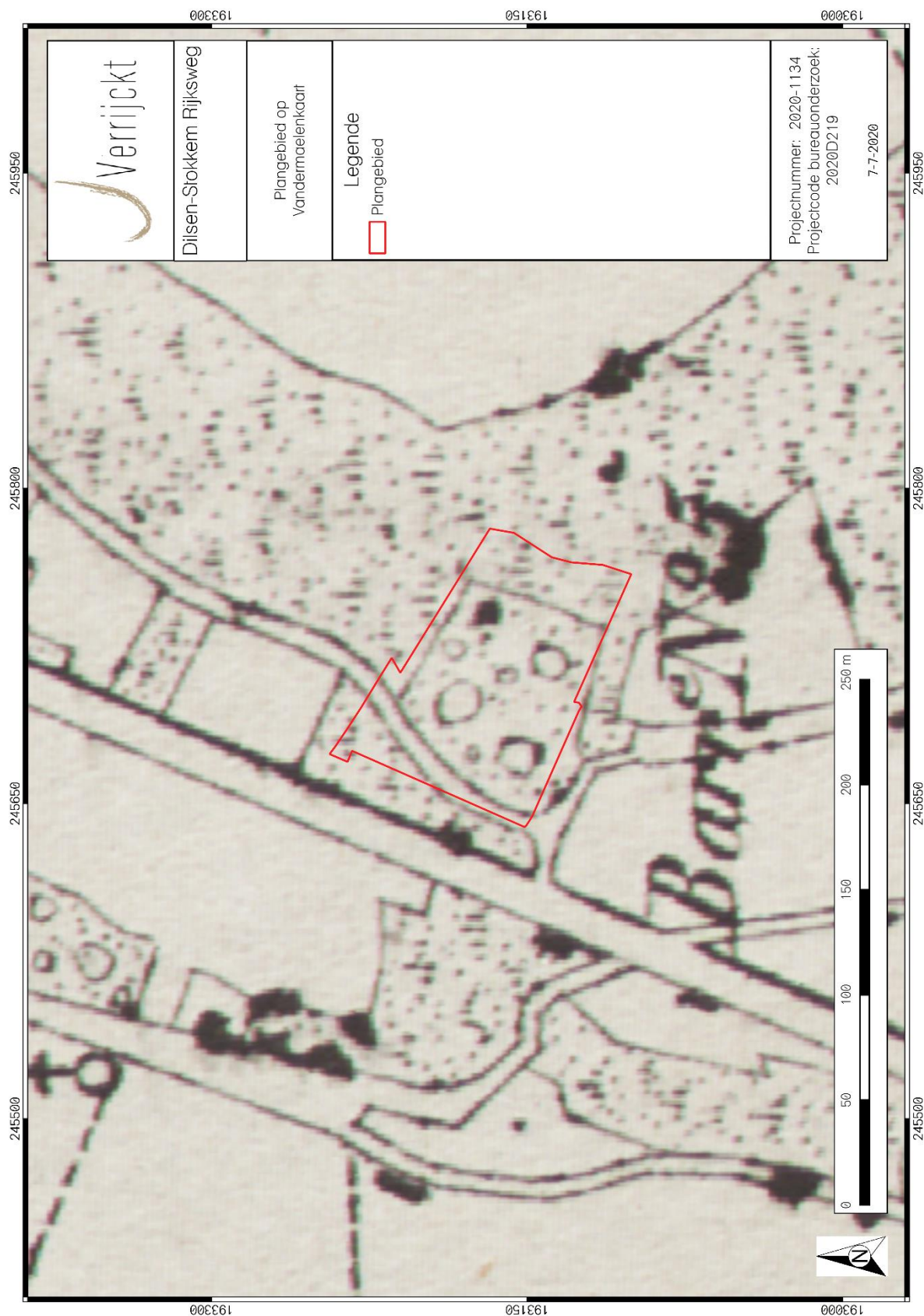
Figuur 17: Plangebied op de Ferrariskaart¹⁷

¹⁷ GEOPUNT 2018c

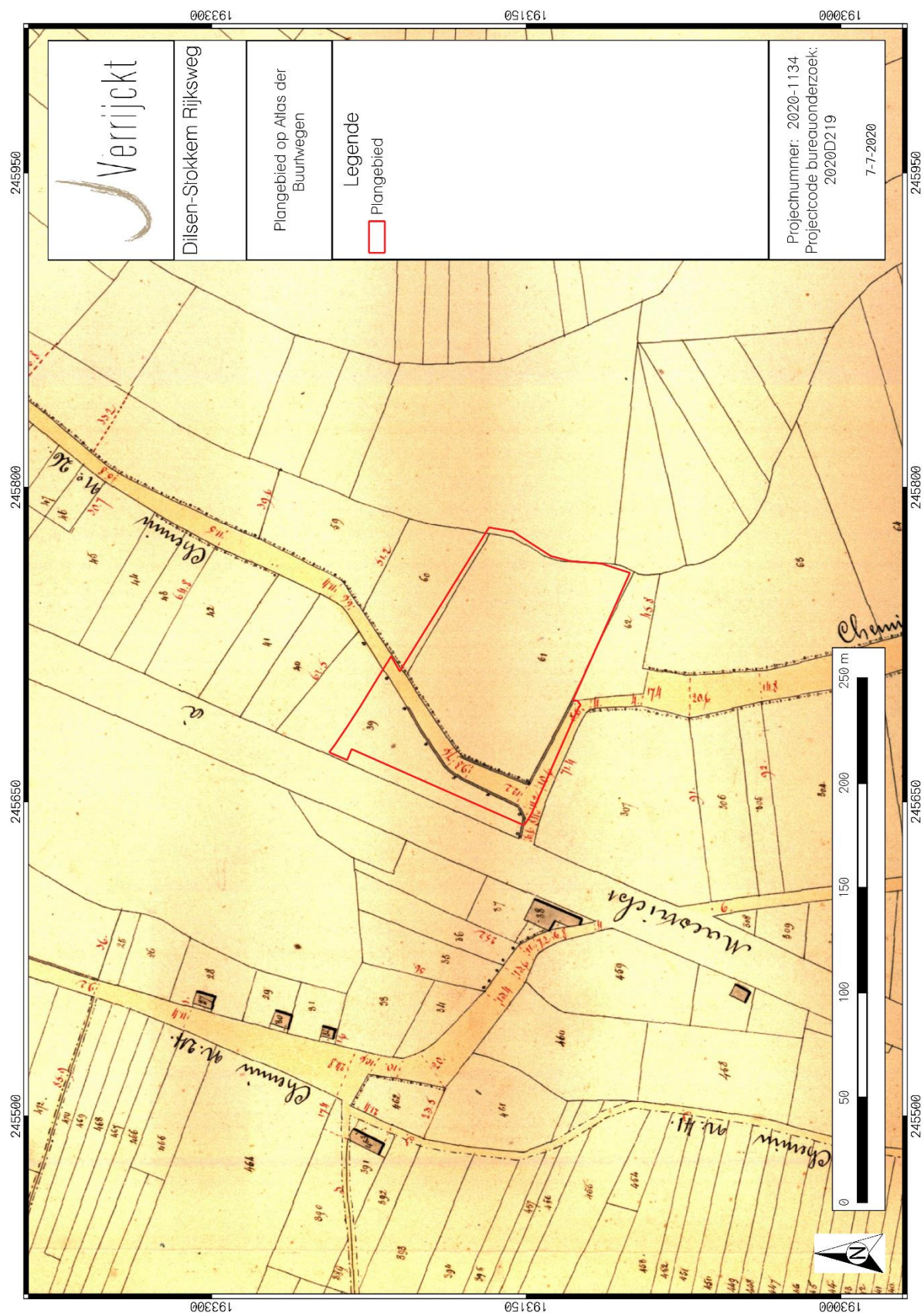
Figuur 18: Omgeving van het plangebied op Ferrariskaart¹⁸

¹⁸ GEOPUNT 2018c

Figuur 19: Plangebied op de Vandermaelenkaart¹⁹

¹⁹ GEOPUNT 2018d

Figuur 20: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁰

²⁰ GEOPUNT 2018b

Figuur 21: Plangebied op Orthofoto uit 1971²¹

²¹ AGIV 2018a

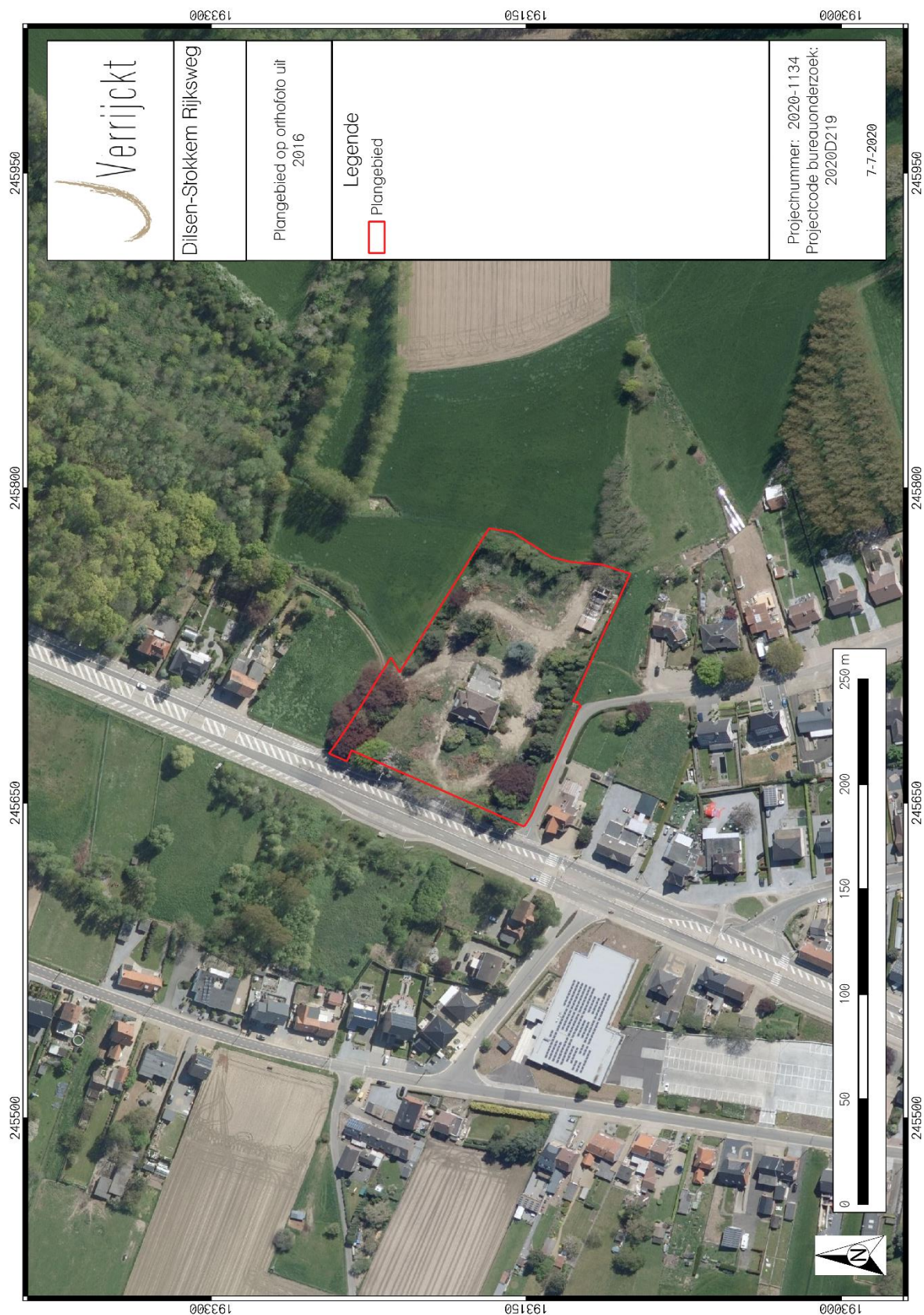
Figuur 22: Plangebied op Orthofoto uit 1979-1990²²

²² AGIV 2018a

Figuur 23: Plangebied op Orthofoto uit 2000-2003²³

²³ AGIV 2018a

Figuur 24: Plangebied op Orthofoto uit 2016²⁴

²⁴ AGIV 2018a

1.4.7 Archeologisch bronnen

Binnen de contouren van het plangebied is er mogelijks een archeologische waarde gekend. Op basis van historisch onderzoek is er mogelijks een molen geweest in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In een akte van 1334 werd deze molen vermeld als 'Molenput'. De exacte locatie hiervan is niet gekend²⁵. Op de geraadpleegde historische kaarten is ook geen molen zichtbaar in de nabije omgeving. Deze is dus mogelijks afgebroken vóór het opmaken van de Ferrariskaart (1771-1778).

Voor de ruime omgeving van het plangebied kunnen zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), als de archeologische gebeurtenissen, (vastgestelde) archeologische zones en goedgekeurde archeologienota's geraadpleegd worden. Allereerst volgt hieronder een oplijsting van de gekende archeologische waarden zoals opgelijst in de archeologische databank van vindplaatsen in Vlaanderen (CAI). Onderstaande archeologische waarden bevinden zich op minder dan 1 km afstand tot het plangebied.

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.²⁶

CAI-NUMMER	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	DATERING	BRON
212878a	HEIDERVELD	DRIE ARTEFACTEN, INGEZAMELD IN HET VLAK: KLEINE AFSLAG, ONBEWERKTE KLING, KLING DIE BEWERKT IS TOT SPITS MET STIJL GERETOUCHEERDE BOORD.	FEDERMESSEER	CELIS D. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 277. DRIESEN P. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM VOOR STEENTIJD AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 335.
212878b	HEIDERVELD	VIER SPIEKERS, LOSSEN PAALKUILEN EN KUILEN DRIE BRANDRESTENGRAVEN? KRINGGREPPEL VIJF FRAGMENTEN HANDGEVORMD AARDEWERK	BRONSTIJD	CELIS D. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 277. DRIESEN P. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM VOOR STEENTIJD AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 335.
212878c	HEIDERVELD	GREPPELS MET ROODBESCHILDERD EN MAASLANDS WIT AARDEWERK.	MIDDELEEUWEN	CELIS D. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 277. DRIESEN P. E.A. 2016: PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM VOOR STEENTIJD AAN HET HEIDERVELD TE DILSEN, ARON-RAPPORT 335.

²⁵ CAI 2018, locatie 50709

²⁶ CAI 2018

50678	HEILDERHOEVE 1	HOEVES LEENGOED DAT ZICH TOT LAATHOF ONTWIKKELDE; OUDE HEIDE ONTGINNING	16 ^E EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61. GORISSEN M. 1949: DE GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND (3E DEEL). VALDEREN OF DE TERRITORIALE RECHTBANK VAN HET MAASLAND. HET OUDE LAND VAN LOON 4, 1- 11. GORISSEN, M. EN H. HERMANS 1958: GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND. DILSEN, OUDE LAND VAN LOON 13, 31.
50920	MORTELVELD (ROTEM) 1	1 WANDFRAGMENT TERRA SIGILLATA	ROMEINSE TIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50922	MORTELVELD (ROTEM) 3	1 WANDFRAGMENT VAN EEN KOOKPOT (ST 201A)	ROMEINSE TIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50921	MORTELVELD (ROTEM) 2	1 WANDFRAGMENT VAN EEN HONINGPOT IJZEREN VIJL	ROMEINSE TIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
209513	RITSERSTRAAT	REPUBLIKEINSE DENARIUS VAN M.AEMILIUS SCARUS & PUB. PLAUTIUS HYPSAEUS PERIODE: 58 V.CHR. VOORZIJDE: NABETAANSE KONING ARETAS KNIJLT NAAST KAMEEL ACHTERZIJDE: JUPITER IN QUADRIGA DETERMINATIE VIA INTERNET - MUNT IN SLECHTE STAAT.	VROEG- ROMEINSE TIJD	METAALDETECTIE 2015
50689	GALG	GALG	NIEUWE TIJD	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE

				GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61.
50900	HEILDERVELD 1	1 GEKERFDE KLING	STEENTIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50918a	HEILDERVELD 3	1 WANDFRAGMENT VAN EEN BESCHILDERDE KRIJK	LAAT-ROMEINSE TIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50918b	HEILDERVELD 3	1 RANDFRAGMENT ROOD BESCHILDERD (BRUNSUM- SCHINVELD)	VOLLE MIDDELEEUWEN	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50917	HEILDERVELD 2	1 WANDFRAGMENT VAN EEN BESCHILDERDE KRIJK	LAAT-ROMEINSE TIJD	BTK PROJECT DOOR A. ENGELS: ORIGINEEL VERSLAG VERLOREN; GEGEVENS VIA J. GONNISSEN EN DETERMINATIE MATERIAAL DOOR A. ARTS, S. WILLEMS EN T. VANDERBEKEN.
50733	HEILDERHOEVE 2	LOSSE VONDST	STEENTIJD	VELDPROSPECTIE JOZEF GODERIS
50709	MOLENPUT	MOLEN VERMELD IN EEN AKTE VAN 1334 HET OLMENHOF TE ROTEM HAD TOEN TWEE MOLENS OP DE KOGBEEK, WAARVAN ÉÉN TE DILSEN IN DE 'MOLENPUT'.	LATE MIDDELEEUWEN	DAAMEN, J. 1984: DE WIND- EN WATERMOLENS VAN DILSEN, LIMBURG LXIII, 135- 143. GORISSEN, M. EN H. HERMANS 1958: GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND. DILSEN, OUDE LAND VAN LOON 13, 7, 12.
51915	HET LEYMVELD/LEEMVELD	2 URNEN 2 BIJLEN EEN KLOKVORMIG BEKERTJE UIT GROENACHTIG GLAS EN VERSIERD MET WITTE GLASDRAAD IN SPIRAAL	MEROVINGISCHE PERIODE TOPBEKER: 2DE HELFT 6DE EEUW N.CHR., 1STE HELFT 7DE EEUW N.CHR.	DAAMEN J. 1967: GESCHIEDENIS. UIT HET VERLEDEN VAN DILSEN. IN: DILSEN THILESNA 1062, 1, FASC. 2, 5-13. AERTS T. 2003: FERESNE LANGS DE HEERBAAN.

		OPGEROLD (TOPBEKER OF DRINKUIT)		ONUITGEGEVEN STUDIE, BORGERHOUT, 204 P. CLAASSEN A. 1959: DE FRANKEN IN LIMBURG, IN: LIMBURG, 38, 134-135. HEYMANS, H. 1977: DE TOPOGRAFIE VAN DE MEROVINGISCHE GRAFVELDEN IN BELGISCH-LIMBURG EN MAASTRICHT, THESIS KULEUVEN. HEYMANS H. 1978: DE TOPOGRAFIE VAN DE MEROVINGISCHE GRAFVELDEN IN BELGISCH LIMBURG EN MAASTRICHT. ACTA ARCHAEOLOGICA LOVANIENSIA 17, 66-134. HEEREN, A. 1976: DE TOPOGRAFIE VAN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI IN DE ROMEINSE TIJD , ONUITGEGEVEN VERHANDELING KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN, 8. BAUWENS-LESENNE, M. 1968: BIBLIOGRAFISCH REPERTORIUM DER OUDHEIDKUNDIGE VONDSTEN IN LIMBURG (VANAF DE VROEGSTE TIJDEN TOT AAN DE NOORMANNEN), OUDHEIDKUNDIGE REPERTORIA. REEKS A. BIBLIOGRAFISCHE REPERTORIA VIII, 43
50656	KASTEEL MOTTEN TER	VERSTERKT KASTEEL	18 ^e EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 27-30. DAAMEN, J. 1984: DILSEN: HET HOF TERMOTTEN, LIMBURG 63, 211-224. GORISSEN, M. EN H. HERMANS 1958: GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND. DILSEN, OUDE LAND VAN LOON 13, 27-28. RASKIN, L. 1971: INVENTARIS VAN DE LIMBURGSE KASTELEN, DE TIJDSPIEGEL, 26, 12; ARCHIEF PROV. LIMBURG, 3E DIR (CULTUUR).

218212	ROMEINSE HEIRBAAN KINROOI - LANAKEN	HEIRBAAN TRACÉ VAN DE ROMEINSE HEIRBAAN VAN KINROOI TOT LANAKEN (KINROOI, MAASEIK, DILSEN-STOKKEM, MAASMECHELEN, LANAKEN).	ROMEINSE TIJD	INFO PER MAIL VAN A. ARTS (ONROEREND ERFGOED) 2018
50669	KAPEL O.L.VR. VAN BIJSTAND (DILSEN)	KAPEL DE KAPEL WAS GEBOUWD UIT MERGELBLOKKEN, IN EEN RECHTHOEKIGE VORM DIE LANGS ACHTER IN EEN SOORT ABSIS TOESLOOT. DE VOORGEVEL HAD BOVEN DE INGANG EEN SMALLE KROONLIJST EN EEN OVAAL VENSTER. OP DE SPITS VAN HET DRIEHOEKIG GEVELVELD STOND IN EEN SOORT SOKKEL EEN SMEEDIJZEREN KRUIS ZONDER CHRISTUS. HET DAK VAN DE KAPEL WAS MET LEIEN BEDEKT EN LIEP SCHUIN AF.	LATE MIDDELEEUWEN	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61. DAAMEN, J. 1983: DILSEN: DE KAPEL EN BEELD VAN O.L. VROUW VAN BIJSTAND, LIMBURG 62, 253-258.
161399	GROENE WEG I	EEN BESLAGJE VAN EEN DANSEND FIGUURTJE MET ERNAAST EEN HONDJE? ST.VITUS EN DE ST.VITUS DANS? EEN DERGELIJK STUKJE WERD OOK GEVONDEN HIER NET OVER DE GRENS IN NL - LIMBURG ,SITTARD (FOTO MET WITTE ACHTERGROND) ZOWEL DE PATINA ALS HET BESLAGPINNETJE ZIEN ER "OUD" UIT.DE AFMETINGEN ZIJN 38MM. X 35MM.	ONBEPaald	METAALDETECTIE 2012
700267	KASTEEL OMMERSTEIN	VERSTERKT KASTEEL HET HUIDIGE KASTEEL VAN OMMERSTEIN ZOU TERUGGAAN OP BIESENHOF (KESSELHOF). SOMMIGEN HEBBEN HET IN VERBAND GEBRACHT MET DE RESTEN VAN EEN DONJON (BERGKELDER) OF HET VERSCHUYLENHOF IN DE BUURT, MAAR NU MEENT MEN DAT KESSELHOF, HOF VAN KRIEKENBEEK EN OMMERSTEIN ÉÉN COMPLEX ZIJN.	LATE MIDDELEEUWEN	DOPERE F. EN W. UBREGTS 1991: DE DONJON IN VLAANDEREN. ARCHITECTUUR EN WOONCULTUUR (ACTA ARCHAEOLOGICA LOVANIENSIA MONOGRAPHIAE 3), LEUVEN. CUYPERS N. E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW. PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING DILSEN. DILSEN. BELONJE J. 1964: NOG VERSCHUYLENHOF ONDER ROTEM. LIMBURG, 43, 222- 224.

52068	T HOF VAN DER MOELEN	HOEVES MOLEN, HUIS MET 2 BOOMGAARDEN, DIJKEN, BOMEN, LAATHOF	NIEUWE TIJD	GORISSEN M. 1949: DE GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND (3E DEEL). VALDEREN OF DE TERRITORIALE RECHTBANK VAN HET MAASLAND. HET OUDE LAND VAN LOON 4, 1-11.
700837	VISAKKER 2	LITHISCH MATERIAAL BIJLTJE (GEVONDEN OP VERS GEploEGDE AKKER)	NEOLITHICUM	TOEVALSVONDST GASTON TREVISSON CA 1975
50608	VISAKKER 1	VERSPREID LIGGENDE FRAGMENTEN VAN TEGULAE (VONDST GEDAAN DOOR J. GONNISSEN. EXACTE LOCATIE ECHTER NIET DUIDELIJK, DE VERSCHILLENDE BRONNEN SPREKEN ELKAAR TEGEN. LOCATIE AANGEDUID VOLGENS PUBLICATIE)	ROMEINSE TIJD	AERTS, T. 2001: VAN FERESNE NAAR VEURZEN EN TERUG, ONGEPUBLICEERD ARTIKEL, 6 MAART. DAAMEN, J. 1967: GESCHIEDENIS. UIT HET VERLEDEN VAN DILSEN, IN: DILSEN. THILESNA 1062, 1, FASC. 2, 11- 12. GONNISSEN, J. EN W. VANVINCKENROYE 1984: VEURZEN: HET VERDRONKEN 'FERESNE?', LIMBURG 63, 241-244.
790009	SCHAAPSKUIL	BOUWMATERIAAL	ONBEPaald	ONBEPaald
50666	DILSEN 21	DIJK	16 ^E EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61.
50664	HOEF TER LEEMVELD	HOEVE	16 ^E EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 27 EN P. 6. HERMANS, H. 1963: GEVOLGEN DER SCHENKING 'ADELA' VOOR DILSEN EN STOKKEM, LIMBURG 42, 236.
50665	GRUYSENHOF	HOEVE	16 ^E EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61.

210940a	VISSERSSTRAAT II	SCHERVEN AARDEWERK EN SERVIESGOED 17°/19° EEUW,	NIEUWE TIJD	METAALDETECTIE 2016
210940b	VISSERSSTRAAT II	OUDE LODEN KOGELS, LODEN KNIKKER, SCHUTTERIJKOGEL, METAALRESTEN VAN LOOD, ALUMINIUM CLIP, MUNITIESCHERF, ALUMINIUM HAARCLIP (RESTANT), FRAGMENTEN VAN DIERENOORMERKEN, 5 FRANK 1969 FR BOUDEWIJN I EN EEN KALE 3 PFENNING VAN DUITSLAND.	ONBEPaald	METAALDETECTIE 2016
50942	OUDE KERKSTRAAT I	WATERPUT	MIDDELEEUWEN	ONBEPaald
50755	VISSERSSTRAAT I	AARDEWERK RAEREN	16 ^E EEUW	ONBEPaald
700255a	TER MOTTEN	MOTTE WERD GENIVELLEERD 1376: VERMELD BIJ VERHEFFING DOOR WILLEM VAN ROMMERSHOVEN	VOLLE MIDDELEEUWEN	CLAASSEN, A. 1970: VAN MOTTOREN TOT KASTEEL. PUBLICATIES VAN HET GRM TONGEREN, 14. TONGEREN. DAAMEN, J. 1984: DILSEN: HET HOF TERMOTTEN, LIMBURG 63, 211-224. CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN. HERMANS, H. 1963: GEVOLGEN DER SCHENKING 'ADELA' VOOR DILSEN EN STOKKEM, LIMBURG 42, 235- 237.
700255b	TER MOTTEN	HOEVE "DE NAAM 'MOTTENHOF' KOMT WAARSCHIJNLIJK VOORT VAN EEN KASTEEL DAT ZOU GESTAAN HEBBEN TE DILSEN, EN DAT ZICH TE MIDDEN VAN EEN HEUVEL VERHIEF, GENAAMD 'MOTTE', HET ZOU HANDELEN OM EEN SLOTTOREN". MIDDEN OP HET LEEN WERD IN 1725 EEN KASTEEL GEBOUWD.	18 ^E EEUW	"
218680a	KERKVOETPAD II	SILLO	LATE BRONSTIJD	VAN DE STAAY I E.A. 2013: PROSPECTIE MET INGREEP

		VOORRAADKUIL		IN DE BODEM AAN HET KERKVOETPAD TE DILSEN-STOKKEM, ARON-RAPPORT 188.
218680b	KERKVOETPAD II	VLAKGRAF	IJZERTIJD OF ROMEINSE TIJD	VAN DE STAEY I E.A. 2013: PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN HET KERKVOETPAD TE DILSEN-STOKKEM, ARON-RAPPORT 188.
218680c	KERKVOETPAD II	PAALKUIL EN KUIL	ROMEINSE TIJD VERMOEDELIJK	VAN DE STAEY I E.A. 2013: PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN HET KERKVOETPAD TE DILSEN-STOKKEM, ARON-RAPPORT 188.
700341	ROMEINSE WEG (DILSEN)	DOOSNEDE VAN EEN HEERWEG WAS ZICHTBAAR IN HET PROFIEL VAN EEN BOUWPUT	ROMEINSE TIJD	GONNISSEN J. EN W. VANVINCKENROYE 1988: DE ROMEINSE HEERWEG EN DE NEDERZETTING VAN FERESNE, LIMBURG 3, 65-68.
50740	OUD DILSEN 2	MUNTEN TREMISSIS	LAAT-ROMEINSE TIJD	INFO VIA J. GONNISSEN JOZEF GODERIS
209218a	VICUS DE KOMMEL	VICUS WEG	MIDDEN-ROMEINSE TIJD	DE WINTER N. & WESEMAEL E. 2014: ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE EN WAARDERING VAN EEN ROMEINSE SITE OP HET 'PLATEAU 'DE KOMMEL' (DILSEN-STOKKEM, PROVINCIE LIMBURG).
209218b	VICUS DE KOMMEL	VLAKGRAVEN	VROEGE MIDDELEEUWEN	DE WINTER N. & WESEMAEL E. 2014: ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE EN WAARDERING VAN EEN ROMEINSE SITE OP HET 'PLATEAU 'DE KOMMEL' (DILSEN-STOKKEM, PROVINCIE LIMBURG).
209218c	VICUS DE KOMMEL	AARDEWERK VIERKANTE STRUCTUUR DIE MOGELIJK ALS GRAFMONUMENT GEÏNTERPRETEERD KAN WORDEN.	MIDDEN-IJZERTIJD	DE WINTER N. & WESEMAEL E. 2014: ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE EN WAARDERING VAN EEN ROMEINSE SITE OP HET 'PLATEAU 'DE KOMMEL' (DILSEN-STOKKEM, PROVINCIE LIMBURG).
50619	STOKKEMERBAAN I	BAANPROFIEL VAN EEN SECUNDAIRE WESTOOST-LOPENDE WEG DIE DE HEERBAAN (ZIE CAI ID 700256) VERBOND MET DE MAASOEVER.	ROMEINSE TIJD	GONNISSEN, J. EN W. VANVINCKENROYE 1988: DE ROMEINSE HEERWEG EN DE NEDERZETTING VAN FERESNE, LIMBURG 67, 66-67.

50943	OUDE KERKSTRAAT II	SCHERVEN BRUNSUM- SCHINVELD	VOLLE MIDDELEEUWEN	ONBEPAALD
50677	DE CROON	ARMENHUIS MET HERBERG	18 ^e EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61. DAAMEN, J. 1981: EEN ARMENHUIS TE DILSEN, LIMBURG 60, 28-34.
50607	STOKKEMERBAAN I (DILSEN)	BAUWENS-LESENNE + HEEREN: "ROMEINSE VILLA" DAAMEN + GORISSEN: "... EEN BELANGRIJKE BEGRAAFPLAATS, MET ALLE ROMEINSE KENMERKEN, ZODAT VAN NEUSS ZICH AFVROEG HIER NIET TE STAAN VOOR DE SPOREN VAN EEN ROMEINSE VILLA" EXACTE LOCATIE NIET DUIDELIJK. DE LOCATIEPOLYGOON KOMT OVEREEN MET HET KAARTJE GEPUBLICEERD DOOR DAAMEN. J. GONNISSEN TREKT DEZE LOCATIE IN TWIJFEL. VOLGENS HEM MOET DE SITE OP DE KRUISING VAN DE STOKKEMERBAAN MET DE HAAGDOORN TERUG TE VINDEN ZIJN.	ROMEINSE TIJD	BAUWENS - LESENNE, M. 1968: OUDHEIDKUNDIGE REPERTORIA VIII, 43. DAAMEN, J. 1967: GESCHIEDENIS. UIT HET VERLEDEN VAN DILSEN, IN: DILSEN. THILESNA 1062, 1, FASC. 2, 6, 12. HEEREN, A. 1976: DE TOPOGRAFIE VAN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI IN DE ROMEINSE TIJD, ONUITGEGEVEN VERHANDELING KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN, 8. VAN NEUSS, 1902: IN: BULL. DES COMMISSIONS ROY. D'ART ET ARCH. 41, 269-270.
50676	BANCK VAN ST. SERVAES (HOOGHUIS)	HOEVE IN DE MUUR VAN DE ACHTERGEVEL KOMEN BAKSTENEN VOOR DIE DEZELFDE KENMERKEN HEBBEN ALS DIE VAN HET NOORDELIJKE DEEL VAN DE KERKHOFMUUR DIE ROND 1250 WERD OPGERICHT. HET 'HOOGHUIS' WORDT AL VERMELD IN 1250. VERBOUWING NA DE BRAND VAN 1590, EN VERBOUWING IN 1740. BIJKOMENDE HERSTELLINGEN IN 1820 EN 1857.	LATE MIDDELEEUWEN	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61. DAAMEN, J. 1983: DILSEN: DE BANCK VAN SINT-SERVAES OF HET 'HOOGHUIS', LIMBURG 62, 206-211. GORISSEN, M. EN H. HERMANS 1958: GESCHIEDENIS VAN HET MAASLAND. DILSEN, OUDE LAND VAN LOON 13, 7, 23. HERMANS, H. 1963: GEVOLGEN DER SCHENKING 'ADELA' VOOR DILSEN EN STOKKEM, LIMBURG 42, 235-237.

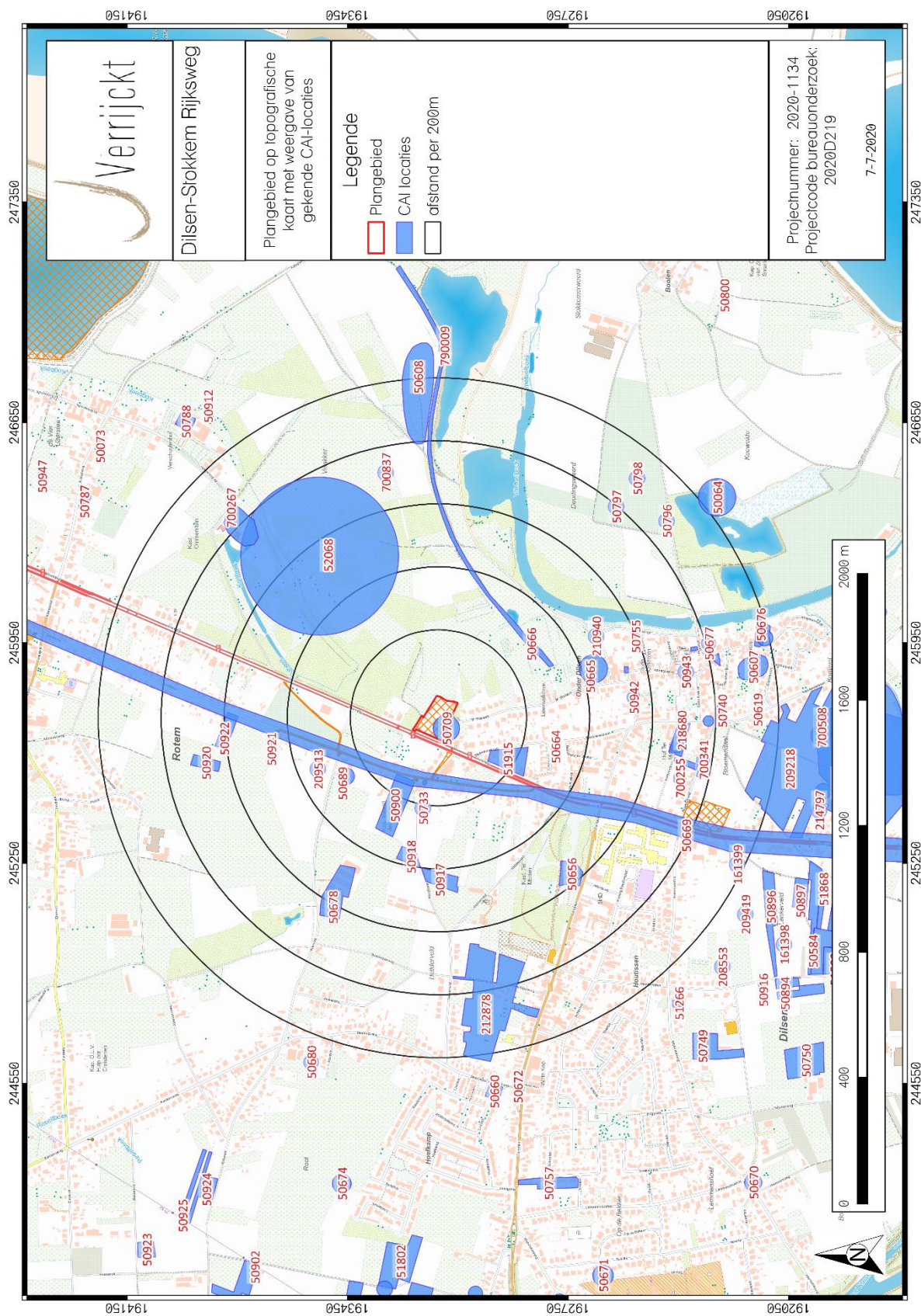
50797	KOEWEIDE 2	ONBEPaald	MIDDELEEUWEN	ONBEPaald
50798	KOEWEIDE 3	ONBEPaald	NIEUWE TIJD	ONBEPaald
50796	KOEWEIDE 1	ONBEPaald	MIDDELEEUWEN	ONBEPaald
50064	KOEWEIDE 4	MUURRESTEN: ZAND- EN KALKSTEEN IN HARDE KALKMORTEL MET KEIEN. HET ENIGE FRAGMENT MET VOLLEDIG BEWAARDE MUURDIKTE WAS 1,40 METER BREED. HET PARAMENT IS VIERKANT OF RECHTHOEKIG OF EEN COMBINATIE VAN BEIDE, STEEDS GROF UITGEVOERD. NIET IN SITU. GROTE STEENBLOKKEN, ENKELE MET INSCRIPTIES, ZIJN MOGELIJK ONDERDELEN VAN EEN BELANGRIJK MONUMENT EN/OF BOUWWERK (CASTELLUM?). VIERGODENSTEEN H. ROOSENS GEEFT AAN DAT ER MOGELIJK EEN LAAT-ROMEINS CASTELLUM WAS DAT OMSTREEKS HET MIDDEN VAN DE VIERDE EEUW DOOR FRANKISCHE KRIJGERSBENDEN VERWOEST WERD, WAARNA HET DOOR DE TROEPEN VAN KEIZER JULIANUS WERD HERSTELD.	LAAT-ROMEINSE TIJD	AERTS, T. 2001: VAN FERESNE NAAR VEURZEN EN TERUG, ONGEPUBLICEERD ARTIKEL, 6 MAART. X, 1997: JOANNES DAAMEN SPEURT NAAR DE HERKOMST VAN DE VIERGODENSTEEN, HEEMKUNDE LIMBURG, 1997-3. DEXTERS, R. 1987: VONDSMELDING. ARCHEOLOGICA UIT OUDE MAASBEDDINGEN TE DILSEN-STOKKEM, LIMBURG LXVI, 85-88. BOGAERS, J.E. EN RÜGER, C.B. 1974: DER NIEDERGERMANISCHE LIMES, KEULEN, 153-154. DAAMEN, J. 1967: GESCHIEDENIS. UIT HET VERLEDEN VAN DILSEN, IN: DILSEN. THILESNA 1062, 1, FASC. 2, 9-10, 12. GERITS, J. 1989: HISTORISCHE STEDEN IN LIMBURG, GENT, 223-224. GONNISSEN, J. EN W. VANVINCKENROYE 1984: VEURZEN: HET VERDRONKEN 'FERESNE?', LIMBURG 63, 241-244. GONNISSEN, J. EN W. VANVINCKENROYE 1988: DE ROMEINSE HEERWEG EN DE NEDERZETTING VAN FERESNE, LIMBURG 67, 66-67. HEEREN, A. 1976: DE TOPOGRAFIE VAN DE NOORDELIJKE MAASVALLEI IN DE ROMEINSE TIJD, ONUITGEGEVEN VERHANDELING KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN, 46-48.

				VAN DE WEERD, H. 1923: HET LANDDEKENAAT EYCK, LIMBURG 5, 137-143. ROOSENS, H. 1969: STOKKEM: ROMEINSE BOUWFRAGMENTEN, IN: ARCHEOLOGIE, 1969-2, 84-86.
50675	KAPEL (DILSEN)	KAPEL	16 ^e EEUW	CUYPERS, N., E.A. 2000: DILSEN IN DE TWINTIGSTE EEUW, PUBLICATIE VAN DE GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING "DE VREEDSEL", DILSEN, 61.

In de omgeving van het plangebied zijn veel sporen en vondsten gekend, vooral uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Er zijn enkele vondsten gekend uit de Steentijd, IJzertijd en Bronstijd. Er werden in de omgeving van het plangebied veldprospecties uitgevoerd in 1985 die verschillende vondstlocaties hebben opgeleverd: het gaat om het BTK project door A. Engels. Het origineel verslag is verloren, maar verscheidene gegevens werden wel gerecupereerd.

De grote hoeveelheid aan gekende archeologische waarden uit de Romeinse periode kan verklaard worden door de aanwezigheid van een Romeinse heirbaan. Deze liep op een as van zuid naar noord, 100 m ten westen van het plangebied. Ze is duidelijk op figuur 20 weergegeven. Naast verschillende losse vondsten zijn voor de omgeving ook een potentiële vicus gekend op een kilometer naar het zuiden, een Laat-Romeins castellum op een kilometer ten zuidwesten en een villa op een 900 m ten zuiden van het plangebied.

Uit de volle en late middeleeuwen zijn enkele hoeves en een mottekasteel gekend uit de omgeving.

Figuur 25: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart²⁷

²⁷ CAI 2018

1.5 Besluit

1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Op basis van historisch onderzoek is er mogelijks een molen geweest in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In een akte van 1334 werd deze molen vermeld als 'Molenput'. De exacte locatie hiervan is niet gekend²⁸. Op de geraadpleegde historische kaarten is ook geen molen zichtbaar in de nabije omgeving. Deze is dus mogelijks afgebroken vóór het opmaken van de Ferrariskaart (1771-1778). In de omgeving van het plangebied zijn veel sporen en vondsten gekend, vooral uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Er zijn enkele vondsten gekend uit de Steentijd, IJzertijd en Bronstijd. De grote hoeveelheid aan gekende archeologische waarden uit de Romeinse periode kan verklaard worden door de aanwezigheid van een Romeinse heirbaan. Deze liep op een as van zuid naar noord, 100 m ten westen van het plangebied. Naast verschillende losse vondsten zijn voor de omgeving ook een potentiële vicus gekend op een kilometer naar het zuiden, een Laat-Romeins castellum op een kilometer ten zuidwesten en een villa op een 900 m ten zuiden van het plangebied. Uit de volle en late middeleeuwen zijn enkele hoeves en een mottekasteel gekend uit de omgeving.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Het grootste deel van het plangebied staat gekarteerd als OB: door het ingrijpen van de mens kan het bodemprofiel gewijzigd of vernietigd zijn. Dit kan het geval zijn in het onderzochte plangebied. Door de studie van orthofoto's van opeenvolgende periodes blijkt dat er twee gebouwen hebben gestaan op het plangebied. Op de orthofoto uit 1971 is te zien dat er centraal een gebouw staat. Er zijn verschillende wegen of paden te zien en een openliggend stuk grond in het zuidoostelijk gedeelte van het plangebied. Deze situatie komt overeen op de orthofoto uit 1979-1990. Hierop is duidelijker de situatie vastgelegd. De orthofoto uit 2000-2003 toont de aanwezigheid van een nieuw gebouw in het zuidoostelijk gedeelte van het plangebied. Het centrale gebouw is op de orthofoto uit 2016 ook nog zichtbaar. Het zuidoostelijke gebouw is echter deels afgebroken. Recent zijn echter beide gebouwen volledig afgebroken, zoals te zien op de meest recente orthofoto. Deze gebouwen hebben mogelijks wel door uitgraven van de fundering, de ondergrond verstoord. Verder situeert zich in het zuiden van het plangebied, in de zone 'openbaar domein' een beek die is ingegraven.

Het plangebied ligt mogelijk ook in of net naast de oorspronkelijke Maasarm, die overstromingen kan hebben gekend en alluviale afzettingen hebben veroorzaakt. Eventueel aanwezige prehistorische sites kunnen door deze overstromingen zijn verstoord.

- Wat is de impact van de geplande werken?

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een grootwarenhuis met parking. Het grootwarenhuis wordt voorzien aan de straatkant en heeft een oppervlakte van 2.115 m². De funderingsdiepte zal 0,80 meter bedragen, met uitzondering van de lift waarbij op 1,50 meter zal worden gefundeerd. Tussen het gebouw en de straat is een groenzone (gazon) gepland. Deze zone, gecombineerd met een groenstrook aan de zuidkant van het plangebied, bedraagt ongeveer 780 m². De parking wordt gerealiseerd achter het gebouw, centraal in het plangebied. De oppervlakte hiervan, samen met de wegverharding, bedraagt ongeveer 3.900 m². Er wordt een zone met infiltratiebekken voorzien centraal met een oppervlakte van ongeveer 130 m². In het zuiden van het plangebied wordt een zone openbaar domein van ongeveer 390 m² meegenomen in de studie. Ook

²⁸ CAI 2018, locatie 50709

in het noorden van het plangebied wordt een zone openbaar domein geïntegreerd voor het aanleggen van een weg. De oppervlakte hiervan bedraagt ongeveer 260 m². In het oosten van het plangebied situeert zich een agrarische zone van ongeveer 2.750 m². Gezien hier geen bodemingrepen worden gepland, wordt dit deel niet meegenomen in de zone voor vervolgonderzoek. Bij de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

Er is uit de nabije omgeving geen informatie beschikbaar over de dikte of opbouw van het aanwezige bodemarchief

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

Er is mogelijks een archeologische site aanwezig. Vooral een molen, die gekend is uit historische bronnen, kan op het plangebied hebben gestaan. Er is tot nog toe onvoldoende informatie beschikbaar om met zekerheid een antwoord te formuleren op deze vraag op basis van het bureauonderzoek alleen.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Verder onderzoek wordt noodzakelijk geacht, in de eerste plaats door een landschappelijk booronderzoek. Dit wordt verder toegelicht in het programma van maatregelen.

1.5.2 Archeologische verwachting

Het plangebied Dilsen-Stokkem Rijksweg is gelegen aan de Rijksweg en de M. Stansstraat en wordt aan de zuidelijke en oostelijke zijde begrensd door de Sourveldbeek. Het plangebied ligt op 800 meter ten noordoosten van de Sint-Martinuskerk van Dilsen-Stokkem. Het ligt op een kleine twee kilometer ten westen van de huidige Maas. In 1971 fuseerden verschillende gemeenten tot Dilsen. De naam werd in 1987 veranderd in Dilsen-Stokkem, waarbij de gemeente het statuut van stad kreeg. Het plangebied ligt in het gedeelte Dilsen.

De oudste vermelding van Dilsen is te dateren in 1062 als Thilesna. Dilsen is een typisch Maaslands dorp, waarvan de kern ontstond vlak bij de Maas. De oude kern ligt nu ongeveer 2 km ten westen van de rivier. Tot in de 18^e eeuw bleef de westelijke Maasarm bevaarbaar; Dilsen kende een beperkte havenfunctie. De verlegging van de bedding naar het oosten begon circa 2500 jaar geleden. Het grondgebied is sinds de prehistorie bewoond. Er kwamen bij de grens met Lanklaar en aan de voet van de Vossenbergh sporen van bewoning uit het Mesolithicum, het Neolithicum, de Bronstijd en de IJzertijd aan het licht. Dit is één van de hoogst gelegen plaatsen van de gemeente wat doet vermoeden dat het lagere gedeelte nog onbewoonbaar was omdat de Maas vlak bij de voet van het Kempisch plateau stroomde. Door de gemeente loopt de Romeinse heirbaan Tongeren-Nijmegen. Dit is een aftakking van de heirbaan die van Boulogne door Bavais en Tongeren naar Keulen loopt. De heirbaan werd waarschijnlijk in 69-70 aangelegd op de hoogten langs de oude Maasarmen. De ligging van het plangebied, relatief dichtbij het centrum van Dilsen, is gunstig voor

de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten uit verschillende periodes gezien de rijke geschiedenis van de plaats.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 20 en 100 m + TAW. Het projectgebied bevindt zich relatief laag in het landschap. Ten westen loopt een hoger gelegen deel van het landschap, dat naar het oosten toe afloopt richting Maas. Het plangebied zelf bevindt zich tussen 33 en 37 m + TAW, waarbij het gebied centraal het hoogste ligt en oostelijk het laagste. In dit oostelijk gedeelte loopt de Sourveldbeek. Door de relatief lage ligging van het plangebied is er een lage verwachting voor archeologische resten. Het plangebied ligt mogelijk ook in of net naast de oorspronkelijke Maasarm, die overstromingen kan hebben gekend en alluviale afzettingen hebben veroorzaakt. Eventueel aanwezige prehistorische sites kunnen door deze overstromingen zijn verstoord. In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de alluviale vlakte van de Limburgse Maas.²⁹

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als OB (bebouwde zone). Door het ingrijpen van de mens kan het bodemprofiel gewijzigd of vernietigd zijn. Dit kan het geval zijn in het onderzochte plangebied. Twee gebouwen hebben in het verleden op het plangebied gestaan. Deze hebben mogelijk de ondergrond verstoord. Een klein gedeelte in het noorden is gekarteerd als Lbpy (droge zandleembodem zonder profiel). Het oostelijk gedeelte is gekarteerd als Lcpy (matig droge zandleembodem zonder profiel).

Op basis van historisch onderzoek is er mogelijks een molen geweest in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In een akte van 1334 werd deze molen vermeld als 'Molenput'. De exacte locatie hiervan is niet gekend³⁰. Op de geraadpleegde historische kaarten is ook geen molen zichtbaar in de nabije omgeving. Deze is dus mogelijks afgebroken vóór het opmaken van de Ferrariskaart (1771-1778). In de omgeving van het plangebied zijn veel sporen en vondsten gekend, vooral uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Er zijn enkele vondsten gekend uit de Steentijd, IJzertijd en Bronstijd. De grote hoeveelheid aan gekende archeologische waarden uit de Romeinse periode kan verklaard worden door de aanwezigheid van een Romeinse heirbaan. Deze liep op een as van zuid naar noord, 100 m ten westen van het plangebied. Naast verschillende losse vondsten zijn voor de omgeving ook een potentiële vicus gekend op een kilometer naar het zuiden, een Laat-Romeins castellum op een kilometer ten zuidwesten en een villa op een 900 m ten zuiden van het plangebied. Uit de volle en late middeleeuwen zijn enkele hoeves en een moltekasteel gekend uit de omgeving.

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een grootwarenhuis met parking. Het grootwarenhuis wordt voorzien aan de straatkant en heeft een oppervlakte van 2.115 m². De funderingsdiepte zal 0,80 meter bedragen, met uitzondering van de lift waarbij op 1,50 meter zal worden gefundeerd. Tussen het gebouw en de straat is een groenzone (gazon) gepland. Deze zone, gecombineerd met een groenstrook aan de zuidkant van het plangebied, bedraagt ongeveer 780 m². De parking wordt gerealiseerd achter het gebouw, centraal in het plangebied. De oppervlakte hiervan, samen met de wegverharding, bedraagt ongeveer 3.900 m². Er wordt een zone met infiltratiebekken voorzien centraal met een oppervlakte van ongeveer 130 m². In het zuiden van het plangebied wordt een zone openbaar domein van ongeveer 390 m² meegenomen in de studie. Ook in het noorden van het plangebied wordt een zone openbaar domein geïntegreerd voor het aanleggen van een weg. De oppervlakte hiervan bedraagt ongeveer 260 m². In het oosten van het plangebied situeert zich een agrarische zone van ongeveer 2.750 m². Gezien hier geen bodemingrepen worden gepland, wordt dit deel niet meegenomen in de zone voor

²⁹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

³⁰ CAI 2018, locatie 50709

vervolgonderzoek. Bij de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

Ondanks de relatief ongunstige landschappelijke ligging, is er door de aanwezigheid van de heirbaan en geassocieerde Romeinse restanten toch een potentieel voor het vinden van een archeologische site. Vermoedelijk zijn er ook restanten bewaard in de bodem van de eerder vermelde molen.

1.5.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden, met nadruk op de molen die op basis van historische gegevens in het zuidelijke gedeelte van het plangebied geplaatst kan worden.

1.5.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan niet met zekerheid gesteld worden dat er een, goed bewaarde, archeologische site aanwezig is en dat deze archeologische site bedreigt wordt door de geplande werkzaamheden. Gelet op de gekende gegevens uit de omgeving van het plangebied is de kans aanwezig dat er een archeologische site uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aanwezig is. De aanwezigheid en bewaringstoestand van eventuele archeologische sites, alsook de potentiële bedreiging, kan enkel bevestigd worden door de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek en eventuele vervolgonderzoeken. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?

- Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
- Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
- Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Sites uit de steentijden en vuursteenconcentraties

- Zijn er steentijdartefacten aanwezig?
- Is er een clustering in de steentijdartefacten aan te wijzen?
- Wat zijn de grenzen van de ruimtelijke spreiding(en) van de steentijdartefacten?
- Wat is de datering van de artefacten?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites voldoende kenniswinst opleveren.

Gelet op de toekomstige bouwwerkzaamheden, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

1.5.5 Samenvatting

Het plangebied Dilsen-Stokkem Rijksweg is gelegen aan de Rijksweg en de M. Stansstraat. Het projectgebied bevindt zich relatief laag in het landschap. Ten westen loopt een hoger gelegen deel van het landschap, dat naar het oosten toe afloopt richting Maas. Door de relatief lage ligging van het plangebied is er een lage verwachting voor archeologische resten. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als OB (bebouwde zone). Op basis van historisch onderzoek is er mogelijks een molen geweest in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn veel sporen en vondsten gekend, vooral uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Er zijn enkele vondsten gekend uit de Steentijd, IJzertijd en Bronstijd. De grote hoeveelheid aan gekende archeologische waarden uit de Romeinse periode kan verklaard worden door de aanwezigheid van een Romeinse heirbaan. De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een grootwarenhuis met parking. In het oosten van het plangebied situeert zich een agrarische zone van ongeveer 2.750 m². Gezien hier geen bodemingrepen worden gepland, wordt dit deel niet meegenomen in de zone voor vervolgonderzoek. Ondanks de relatief ongunstige landschappelijke ligging, is er door de aanwezigheid van de heirbaan en geassocieerde Romeinse restanten toch een potentieel voor het vinden van een archeologische site. Vermoedelijk zijn er ook restanten bewaard in de bodem van de eerder vermelde molen. Bij de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Gelet op de toekomstige bouwwerkzaamheden, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

2 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto	8
Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto	9
Figuur 5: Doorsnede van geplande infiltratiebekken.....	10
Figuur 6: 3D-impressie van geplande bouw	10
Figuur 7: Terreinprofiel	10
Figuur 8: Snedes geplande werken	11
Figuur 9: Inplantingsplan	12
Figuur 10: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM).....	14
Figuur 11: Omgeving van het plangebied op het DHM.....	15
Figuur 12: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart	17
Figuur 13: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000	18
Figuur 14: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000.....	19
Figuur 15: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200.000 betreffende het plangebied	20
Figuur 16: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	21
Figuur 17: Plangebied op de Ferrariskaart	24
Figuur 18: Omgeving van het plangebied op Ferrariskaart	25
Figuur 19: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	26
Figuur 20: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	27
Figuur 21: Plangebied op Orthofoto uit 1971	28
Figuur 22: Plangebied op Orthofoto uit 1979-1990	29
Figuur 23: Plangebied op Orthofoto uit 2000-2003	30
Figuur 24: Plangebied op Orthofoto uit 2016	31
Figuur 25: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	43

3 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	32
--	----

4 Plannenlijst

Plannenlijst Dilsen-Stokkem Rijksweg		Projectcode bureauonderzoek 2020-1134
Plannummer		Figuur 1
Type plan		Topografische kaart
Onderwerp plan		Plangebied op topografische kaart.
Aanmaakschaal		1:7.500
Aanmaakwijze		Digitaal
Datum		11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer		Figuur 2
Type plan		Kadasterkaart
Onderwerp plan		Plangebied op het GRB (kadasterkaart)
Aanmaakschaal		1:1.000
Aanmaakwijze		Digitaal
Datum		11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer		Figuur 3
Type plan		Orthofoto
Onderwerp plan		Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto

Aanmaakschaal	1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto
Aanmaakschaal	1:750
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 10
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 11
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Omgeving van het plangebied op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 12
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 13
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart 1:200.00
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 14
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart 1:50.000
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 16
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)

Plannummer	Figuur 17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart, opgesteld door Philippe Vandermaelen
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1846-1854
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1843-1845
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied op Orthofoto uit 1971
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied op Orthofoto uit 1979-1990
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 23
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied op Orthofoto uit 2000-2003
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)

Plannummer	Figuur 24
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied op Orthofoto uit 2016
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	11/05/2020 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 25
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Plangebied op CAI-kaart
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakperiode	2001-2016
Datum	11/05/2020 (raadpleging)

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2018c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2018e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

Anon, 2018. Tourisme Diest. Available at: <https://www.toerismediest.be/page-1/stad-diest/geschiedenis-van-diest/>.

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.

CARTESIUS, 2018. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende, Leuven.

DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2018c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEOPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

- GEPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEPUNT, 2018d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].
- GEPUNT, 2018e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEPUNT, 2018f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- GEPUNT, 2018g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.
- GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE N. (1996) Toelichtingen bij de Geologische kaart van België – Vlaams Gewest, Kaartblad 26: Rekem
- IOE, 2018. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende*, Leuven.

6 Bijlagen

Inplantingsplan